AÑA 10

5

MEI 1979

skol & komunidat

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA

SIMAR

Bij de foto:
"Hoe gaat het met je leven?" Het kind aan

redaktie

j. jutten, j. j. coutinho, r. r. kelly,
a. vrolijk, m. winklaar, m. guda en f. booi

redaktie-adres:
paradera 82

bank:
a.b.n., banknr. v. 62583
t.n.v. "vorm"

layout en fotografie:
r. de graaff

drukker:
v.a.d.

abonnementen:
ned. antillen NAf. 12,50 per jaar
nederland NAF. 16,— per jaar
overige landen NAf. 17,— per jaar

simar

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA
zuidstraat 11, oranjestad,
p.o.b. 582, oranjestad,
tel. 4219

BESTUUR

MADONNA STEPHENS, voorzitter
CARLA KELKBOOM, sekretaris
HENK WEUSTINK, penningmeester
VERONICA PAUL, 2e sekretaris
MERCEDES VAN DER HANS-ORMAN, 2e penningmeester

sekretaresse kantoor:
mevr. f. alexander

vergaderplaats:
zuidstraat 11
tel. 4219; simar-leden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen

banken:
banco barclays antiliano v-224-1
algemene bank nederland v-62503

nieuwe leden:
kunnen iedere dag opgegeven worden op het kantoor, zuidstraat 11

AÑA 10 - NO. 5
MEI 1979

skol i komunidat

sindikato di maestronan di aruba

ENTRE DOS ELEKSHON

MEP: Partido mas grandi

Un biaha mas MEP a sali for di e elekshon aki na Aruba komo e partido di mas grandi i lo por bai traha su so. Mester bisa si, ku mientras ku nan sigi traha pa e lucha sagrado, nan lo keda fuerte. Maske ku loke ta gobernashon, esaki tabata un desorganisashon grandi i un tutu riba su mes, tog e sentimento nashonalista ta sigi prevalese. E sentimento nashonalista aki te ainda a hasi ku nan por ta asina fuerte para. Nos ta kere ku den e partido mes tin bastante kontradikshon, pero mientras ku e lucha pa independensia t'ei tur hende ta supuestamente ku e lucha i lo mantene e "union" den e partido. Mester bisa ku ta di aña 1973 MEP ta usando lema i lema tras di otro, sin ku realmente ta trahando organisa i planifika pa ku independensia. E pueblo sigur sigur mentalmente no a haya ningun preparashon tokante kiko un independensia lo ensera.
E uniko kos ku konstantemente ta sali afo ta ku Aruba mester ta los for di Korsow, punt uit. No a prepara kader i no ta hasiendo esei tampoko. Al kontrario, dia pa dia ta mas Hulandesnan nan ta manda buska. (I esunnan ku tin hopi tempo aki i ku tin deseo di keda, nan ta zorg pa nan bai).
Un kos ku mester tene kidow kune ta e "kiezersvermoeidheid", ku ta sali afor ora ku pa añanan largo promesanan ta wordu hasi sin ku tin resultadonan kla.

Den e elekshon pa konseho insular a keda klaramente demostra e tendensia separatista, esta Aruba los for di Korsow. Di e 4 partidonan ku lo ta representa den konseho insular, 3 ta pro di e idea los for di e konstelashon Antiyano. E partidonan aki ta MEP, AVP i RUBA. E di kuater partido PPA no kier esei i loke nan kier nos ta kere ku ni nan mes no sa.

AVP

AVP tabata e partido ku den elekshon pasa a demostra mas progreso. AVP den e elekshon venidero lo sigi krese. No solamente e nomber di Henny Eman ta sigi atrae hende, pero e trabow den e partido tabata bon hasi, bon organisa, bon taktika, sin hopi fanfaria i e resultado tabata positivo.
Definitivamente AVP t'ei. AVP su movimiento pa independensia ta mas "zakelijk" i menos emoshonal. Un gran parti di e intelektualnan i hendenan mas rashonal a haya un alternativa.

MEP e partido mas grandi?

RUBA

RUBA ningun momento so a demostra ku nan kier trese algo nobo. E partido aki no tin nada di ofrese. Mas i mas e kontradikshon personal for di kual RUBA a nase, ta manifestando su mes. Esei a keda komproba klaramente den e ultimo foronan i tambe den programanan. I e pueblo no ta mucho interesa den sorto di kosnan asina. Ta un lastima pa e politikonan Vos i Trinidad, pero nos no ta weita futuro pa RUBA. I panan bolbe bai pa un otro partido awor aki, esei si ta un poko di mas.

Panarama na Korsow

Ku MAN a resulta e gran ganador na Korsow ta un señal alentador. Nos ta kere ku e viktoria ta primordialmente debi na e figura di Don Martina. Don Martina a sabi di gana respet serka hopi hende pa su forma korekto i honesto di traha, i alaves kurashi pa tuma sierto medidanan.

P.e. e problema di C.O.T.-belasting. Pese e fuerte resistensia di Shell el a sabi di pasa e belasting aki.

Tambe ora ku konseho insular a disidi di subi nan mesun "schadeloosstelling" (biba demokrasia!) atrobe Don Martina tabata e uniko ku no kier a asepta esaki i a duna e aumento na un institushon karitativo.

Ora ku el a sali for di e partido FRENTE el a pone su asiento disponibel.

Tur esakinan ta aktuashonnan ku a hasi impreshon riba e pueblo, ku a mira un politiko ku no solamente ta papia, pero ku ta hasi tambe.

DP

Partido Democraat a kai. Lastimamente ku e no a kai mas. E partido aki ta un partido super konservativo ku no ta "give a damn" i ta traha solamente pa interes propio i/of interes di esnan mas yega na nan.

DP ta un partido di praktikanan sushi, ku ta hiba un kampaña na un nivel sumamente abow i hopi personal.

Ta inkreibel kon na 1977 e pueblo por a duna e partido aki nan konfiansa asina masalmente. Ta e mesun hendenan aki a kausa 30 di mei na aña 1969. E pueblo a lubida hopi lihe mes.

Laga nos spera ku e biento fresko (MAN) ku a waya na Korsow e aña aki, lo sigi waya i ku mas forsa ainda pa e elekshon venidero.

Juancho the Saviour

Juancho lo no hunga un papel di mucho importansia. E tempo di "kabayeronan arogante" a pasa.

* * *

ELEKSHON DI STATEN:
Ken lo sali e partido di mas grandi?

Kiko lo bai pasa e proximo elekshon?

MEP sigur-sigur lo mantene su votonan. Manera sr. Betico Croes a bisa: su partido lo bira e partido di mas grandi na Antiyas. MAN na Korsow di otro banda tambe tin chens di bira e partido mas grandi. E partido lo por sigi krese i lo por atrae hopi di esunnan ku no a bai vota. Tambe por ta META lo por duna nan un MAN.

Ta riparable kaba ku un kampaña di un nivel sumamente abow a kuminsa kaba kontra Don Martina i su partido di parti di DP.

Un aspekto nobo ta e postulashon di Leo Chance na Islariba. Manera nan ta bisa na ingles "This thing stinks".

Bo por komprende kon dos enemigo mortal por yega asina lew di ta sunchi i brasa otro.

Bo por komprende kon diripente ku e Ministro di Husticia mester a investiga e korupashon na St. Maarten, ata e ku e "headman" ta kuchi-kuchi ku otro.

Awor si PPA por wel di lubida definitivamente. PPA ta "out". Kuminsa prepara krans pa pone riba e graf.

E "zet" tras di e intriga aki di parti di e bloke DP ta komprendibel. Kueste loke kueste nan kier sigi sinti e dushi di gobernashon. Pero

nos ta kere ku nan lo faya barbaramente.
PPA por wel di lubida na Aruba.
DP lo perde mas voto na Korsow "en het spelletje is uit".

MEP e partido mas grandi?

Si na Aruba kos bai manera e tabata MEP lo saka 6 asiento. MEP e ora ei lo ta e partido di mas grandi. Si esaki ta e kaso lo ta muy probable ku Betico lo haya e tarea pa bai forma e Gobierno Sentral nobo.
E kombinashon MEP-MAN ta parse e solushon pa e krisis di gobierno. Don Martina a mustra komprenshon pa e lucha pa independensia na Aruba i kon ku bo mire, mayoria di e pueblo ta tras di esaki.

Wesonan duro pa krak

E Gobierno Sentral ku sinta lo no tin un tarea fasil. Mesora nan lo hayanan konfronta ku e problema dor di kual e gobierno anterior a kai; e asina yama gevarenpremie. Mester bisa bon kla ku sede na e exigensianan di e empleadonan publiko lo ta funesto pa e ekonomia Antiyano.

Dia di himno i bandera

Kua lo bira e partido di mas grandi na Korsow?

MAN-MEP lo por solushona e problema aki? Un bentaha nan tin: esta ku nan no tabata sinta den e gobierno anterior i por bisa ku nan no por sigi ku e mal maneho di e gobierno anterior. Lo ta posibel si pa pega na reevaluashon di e salarionan segun kapasidat of trabow desplega i sigi e kamindanan normal via g.o.a. of g.o.o.p.

Pa bisa frankamente e kestion di gevarenpremie ei ta nonsens. Tur persona ku ta tuma un trabow, empleo sea ku ta polis, douane of kua klase di trabow ku ta, sigur sigur mester ta konsiente ku tin peliger ensera den e trabow ei. Si bo no kier kore ningun peliger anto, bai sinta tras di un typemashin type karta anto.

Ta un lastima ku no tin sifras disponibel pa demonstra e realidat di peliger ku kada empleado ta kore durante su trabow. Den todo kaso e ta keda un problema hopi komplika i mester di kurashi i strategia pa solushone i sigur no arogansia i muestra di poder.

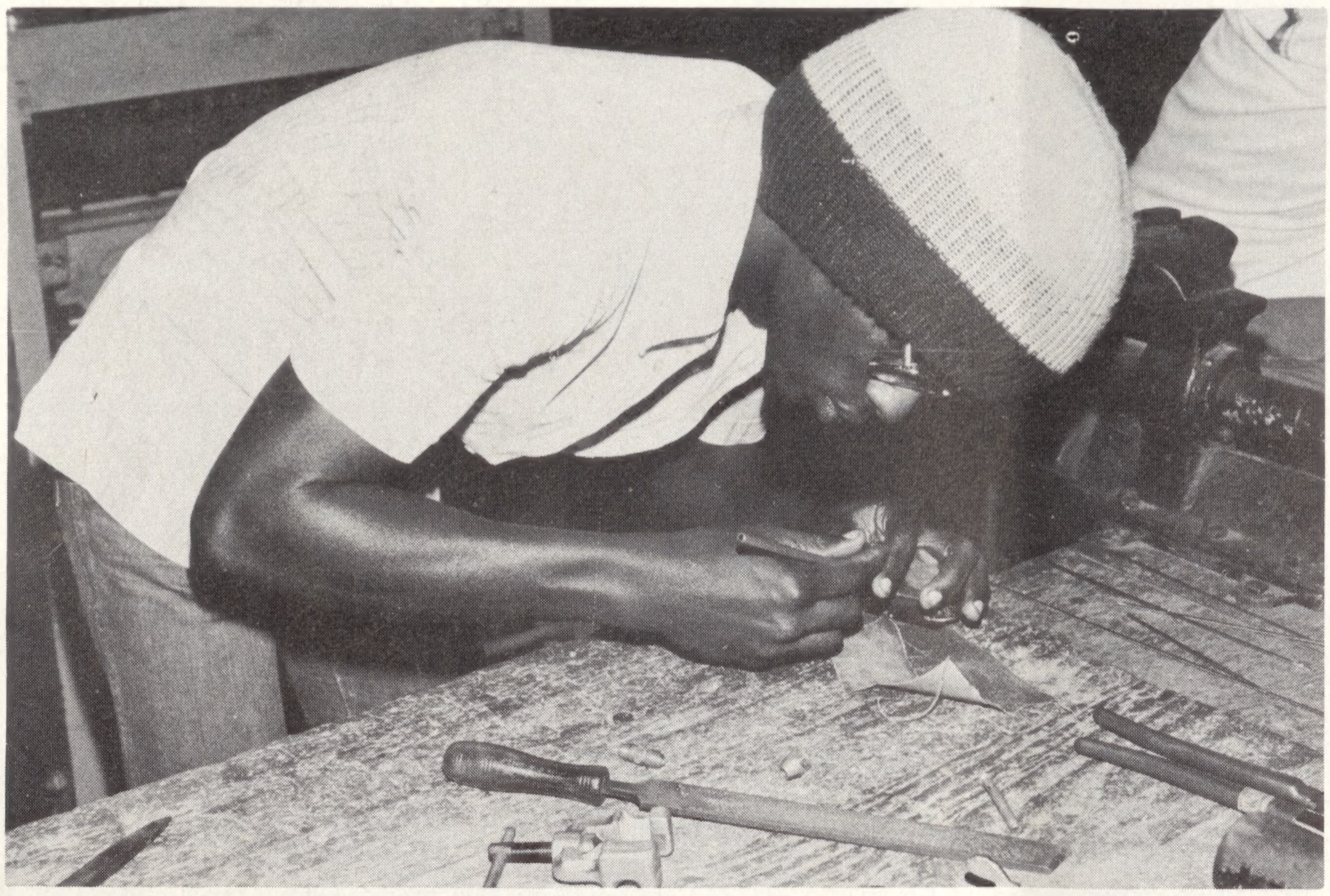
Un otro hueso duro ta e medidanan exigi dor di gobierno Hulandes, en konekshon ku e situashon finansiero hopi prekario ku nos ta pasando aden. Bow di e preshon aki mester tuma medidanan impopular pa sana situashon.

Ta mas ku kla ku no mester ta e medidanan segun e rapport Weitenberg, ta esakinan ta yuda korta e gargante di e homber (i muhe) chikito un tiki mas i nan lo paga pa malgobernashon.
No ta asina ku sindikatonan a yega di traha un rapport ku un kantidat di puntonan i ku te awe ningun no a wordu ehekuta?
No kos di afo ta mas miho? Si professor Fulano Tal traha e ora si ta bon. Ban mira, saka e rapport ei foi den lachi.
Otro problema grandi ta esun di e infiltrashon total di Maffia na St. Maarten. Esaki tambe ta un problema hopi komplika i mester bin un investigashon profundo i imparsial pa kaba ku e situashon aki.

I esun ku mester wordu persigi i kondena, lage haya su kastigo.

Ta keda e lucha pa independensia di Aruba. Ku MEP den gobierno nan por bini al kaso awor aki i wak si berdaderamente MEP kier independensia i ki taktika lo worde husa pa yega asina leu.

Pa konklui: tin posibilidat pa un gobierno sentral nobo di MAN i MEP. Otro gobierno di Rozendal-DP lo ta un kalamidat pa henter Antiyas; otro gobierno ku Juancho Evertsz un desgrasia.

Avondleergangen

TECHNISCH ONDERWIJS

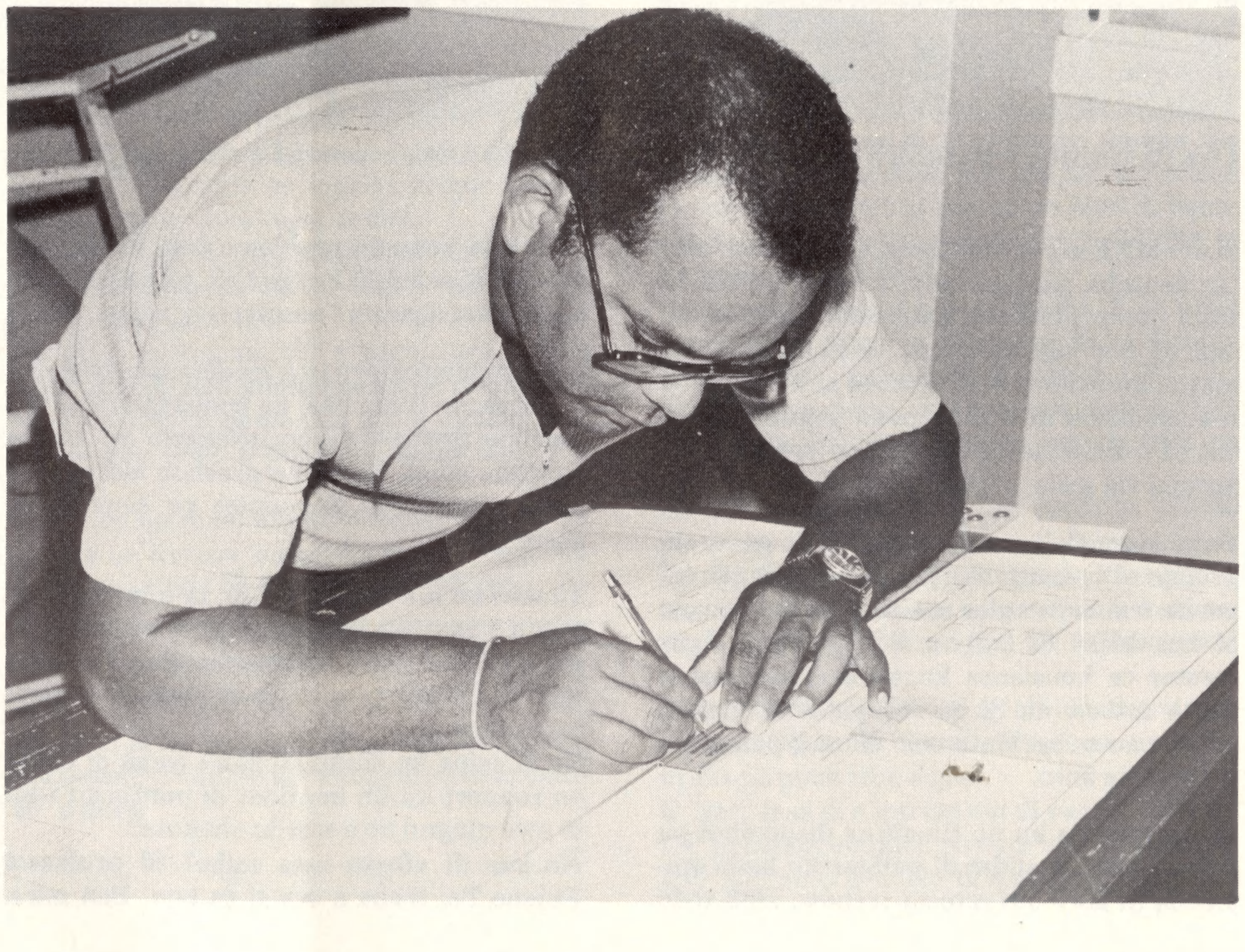
Op Aruba bestaat de mogelijkheid om in de avonduren technisch onderwijs te volgen. Hiervoor worden de technische scholen, zoals de John F. Kennedyschool en de dr. Martin L. Kingschool gebruikt. De bedoeling is om aan de werkende jeugd en volwassenen gespecialiseerd vakonderwijs te geven.
Bij de opzet wordt rekening gehouden met de lokale industrie, zodat er naar behoefte opgeleid wordt. Vroeger werden alle opleidingen door Nederlandse vakorganisaties verzorgd, n.l. door de V.E.V., de VAPRO, de Smecoma, de N.I.L. etc.

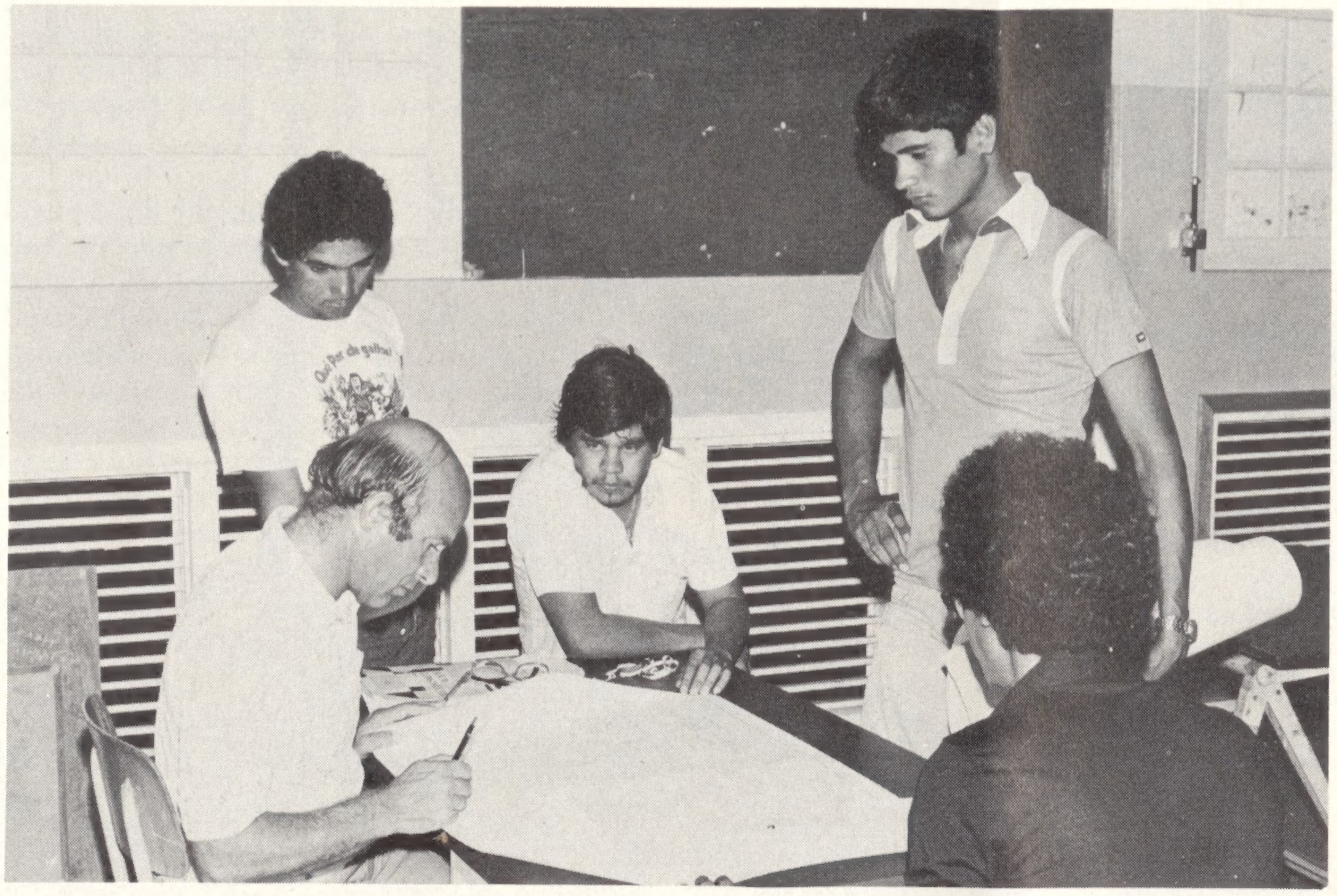
Sinds kort hebben wij onze eigen organisaties, waar het bedrijfsleven volledig bij betrokken is en waarbij uitsluitend naar behoefte opgeleid wordt.
Alle leerplannen en examenreglementen worden samengesteld in samenwerking met de vakdeskundigen, de werkgevers en het Departement van Onderwijs.

Over het algemeen kent men twee niveaus:
— monteursniveau
— technicusniveau.

Toelatingseis tot het monteursniveau is het L.T.S.-diploma of daaraan gelijkwaardig.
Tot het technicusniveau worden zij toegelaten die in het bezit zijn van een monteursdiploma of een gelijkwaardig ander diploma.
Ook bestaat er een commissie uit het bedrijfsleven die het peil bewaakt.

Bij elke opleiding wordt er, wil men in aanmerking komen voor een diploma, als eis gesteld dat men een minimum aantal maanden praktisch werkzaam is geweest in die vakrichting, waarin men vakonderwijs krijgt. Voldoet men niet aan deze eis, dan krijgt men een verklaring; de leerling behoudt echter toch aanspraak op het diploma bij later voldoen aan de minimum praktische ervaring.
De diploma's worden in de Nederlandse Antillen wettelijk erkend.

Momenteel bezoeken plm. 200 leerlingen de avondschool; de lessen worden door 26 leerkrachten verzorgd. De lestijden zijn elke avond van 18.00 uur tot 21.30 uur.
Zeer binnenkort gaan wij ook beschikken over meer moderne leermiddelen waardoor het vakonderwijs effectiever onderricht zal worden. Ook beschikt de avondschool over een eigen budget en valt direkt onder de afdeling Onderwijszaken van het eilandgebied Aruba.

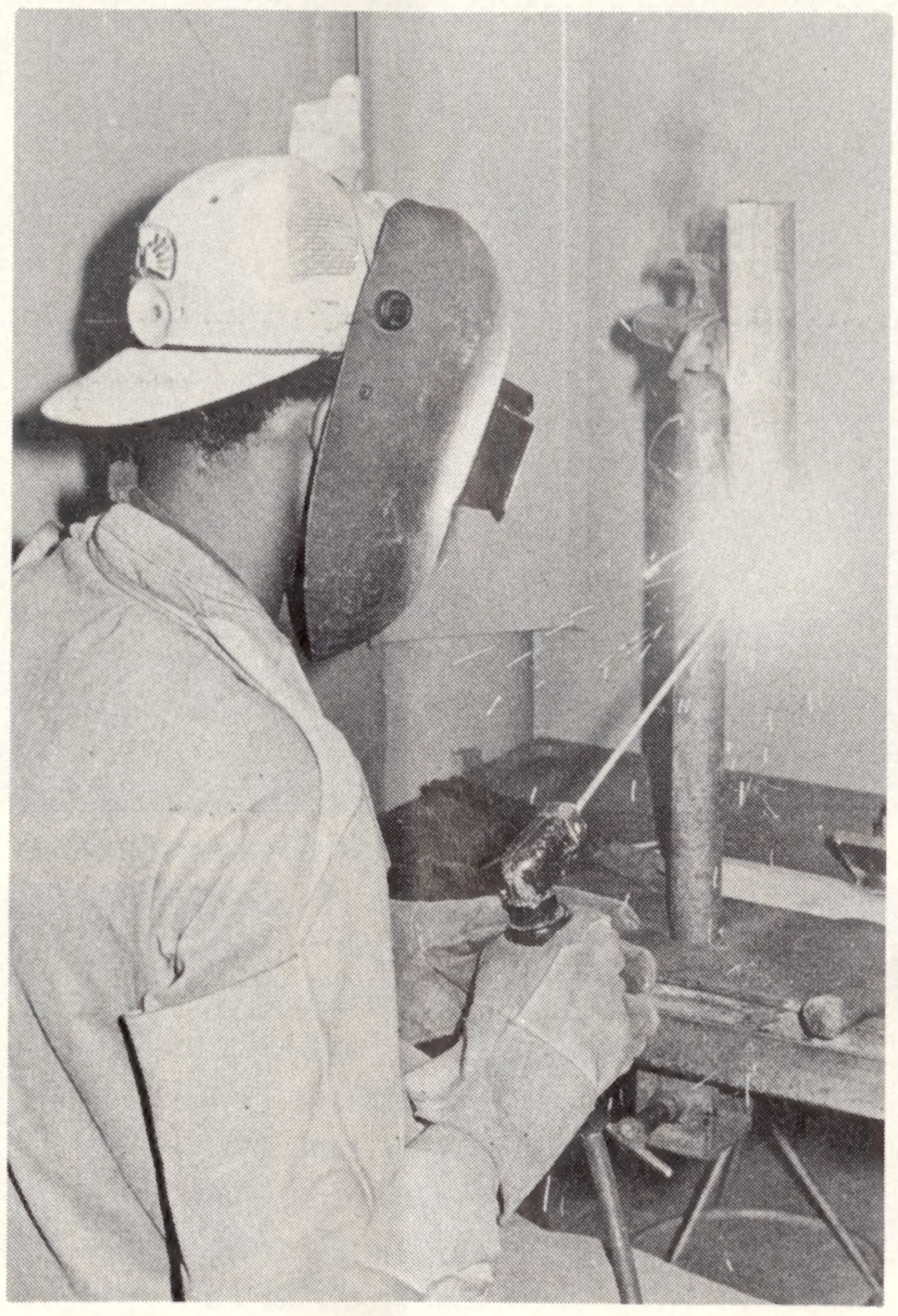
De wens is tevens dat er binnenkort een goede coördinatie komt tussen de avondschool en de bestaande vakopleiding.

In de avonduren kan men de volgende opleidingen volgen:

- monteur sterkstroominstallaties (2-jarige opleiding)
- technicus sterkstroominstallaties (2-jarige opleiding)
- technicus telecommunicatie (2-jarige opleiding)
- elektronica monteur (2-jarige opleiding)
- lastechniek, deze wordt verdeeld over 3 niveaus:
  niveau A: beginners (6 maanden)
  niveau B: gevorderden (6 maanden)
  niveau C: grond- en pijplassen (1-jarige opleiding)

- bouwkunde:
  - algemeen brugjaar, waarin de jongens die geen LTS-diploma hebben, bijgeschoold worden in rekenen, meetkunde, schetsen en vaktekenen,
  - de opleiding voorman-uitvoerder 2-jarige opleiding)
  - fijntimmeren (1-jarige opleiding)
- pipefabricator (6 maanden)
- hulpmonteur koeltechniek (1-jarige opleiding)
- monteur koeltechniek (1-jarige opleiding)

In de maak zijn de opleidingen voor liftmonteur, meet- en regeltechniek en procestechniek.
Meer informaties kan men krijgen bij de heer J. A. van Bochove, direkteur van de Avondleergangen Technisch Onderwijs, tel. 1430.

GRAWATA

RUBA ta boga independensia.
MEP ta boga pa independensia total.
AVP ta boga pa soberania.
PPA ta boga pa soberania total.
Si un otro partido lanta e lo boga pa Independensia Totalmente Soberano.

●

Situashon finansiero di Antias tabata deplorable. Max Croes mester a purba sana e situashon. Situashon den PPA tabata un huishouden van Jan Steen. Ata Max Croes a bin purba hasi kas limpi. Max the sushiman.

●

Mala lenga a bisa ku Juancho Evertsz a drenta politika atrobe pa un motibo masha personal. Di dia ku el a sali for di gobierno su barika a baha. Ta pesei e ta yama su partido Akshon (pa bira gordo).

●

Febr./Maart '77.
MEP su lema pa referendum tabata: "Aruba Independiente Si, Comunismo No. Awor ta parse ku ya pa Augustus '77 e lema a kambia: Aruba Independiente, ku ayudo komunista tambe.

●

Ya ku "wijnkelder" ta "in" mester kambia nomber di rumshop pa "rumkelder" i bar pa "plezierkelder".

●

Boxeo, boxeo, boxeo.
Dia 6 di juli pa 8 'or di anochi den edifisio di eilandsraad. Un pelea di 38 ront pa renkor personal. Leo bull vs Remy heavy equipment.

●

Wong a purba su ultimo chens. El a hiba e Skol i Komunidat serka recherche pa hasi un keho. Despues ku e recherche a lesa tur kos el a yama Wong bisé ku awor e tambe sa, kiko tabata pasando den Wongco. Pero ku no tin nada malo den e artikulo i ku Skol i Komunidat ta bon.

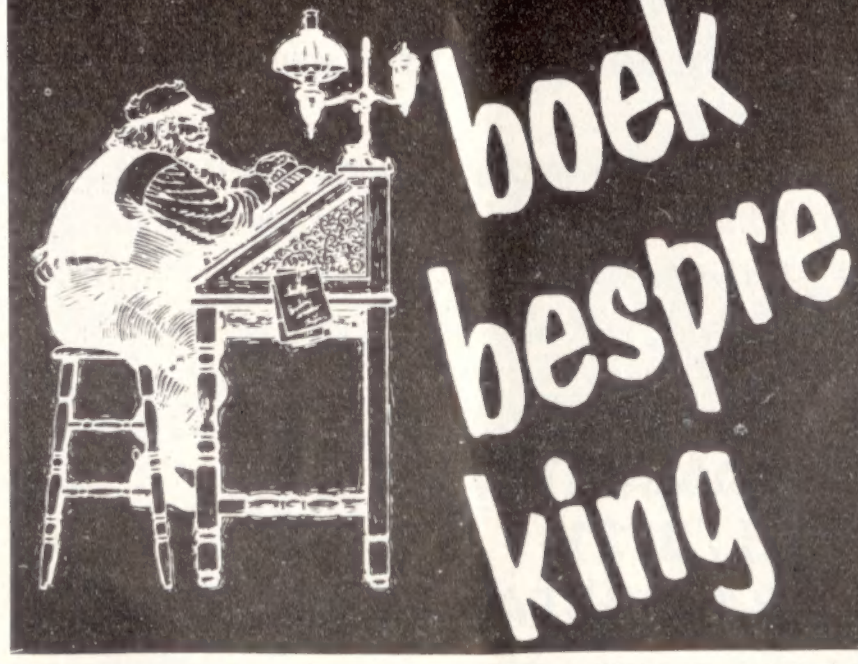
Awor Skol i Komunidat ta bai lanta un kort geding kontra Wong pasobra el a menasa nos ku un kort geding.

Un pueblo pa kaminda

EEN VOLK OP WEG

Een sociologisch historische studie van de Curaçaose samenleving, door dr. Rene A. Römer

Dr. Rene Römer is een van de oude generatie van Antilliaanse sociologen en waarschijnlijk de bekendste. Hij heeft verschillende kleine publikaties op zijn naam staan en is begin vorig jaar gepromoveerd; dit boek is een handelsuitgave van zijn proefschrift. Het is uitgegeven in samenwerking met Van Dorp-Eddine N.V. Curacao bij de Walburg Pers in Zutphen, Nederland.
Het telt ruim 100 bladzijden tekst, verdeeld in drie hoofdstukken, korte samenvattingen in het Spaans en het Engels, en een uitgebreid notenapparaat. Op de omslag prijkt een tekening van Felix de Rooy, uitgevoerd in zijn bekende stippentechniek, die "het volk op weg" uitbeeldt.

Het boek is als volgt opgebouwd: Na een inleiding, waarin de auteur uitlegt wat zijn bedoelingen met het maken van deze studie zijn, volgen de drie hoofdstukken; aan het einde van elk ervan volgt een nabeschouwing.
Voor dit proefschrift heeft de promovendus zowel gebruik gemaakt van op Curacao aanwezig en toegankelijk bronnenmateriaal, als van literatuurstudie. Uit de lijst van geraadpleegde literatuur blijkt, dat dr. Römer vooral gebruik gemaakt heeft van literatuurstudie, dus van bevindingen en meningen van andere sociale wetenschappers en andere auteurs. Veel gebruik is ook gemaakt van de Koloniale Verslagen en latere Curacaose verslagen.

Alvorens een korte inhoudsweergave te presenteren wil ik verder ingaan op de methode van studie van dr. Römer. De ondertiteling laat zien dat hij een historisch sociologische methode heeft toegepast bij het maken van zijn analyse van de Curacaose samenleving. Historische sociologie heeft betrekking op die opvatting en beoefening van de sociologie die haar object historisch situeert en omschrijft, maatschappelijke ontwikkeling of sociale verandering tot onderwerp heeft en de sociale feiten en verschijnselen in hun ontwikkeling bestudeert. De historische sociologie probeert maatschappelijke en sociale veranderingen empirisch en/of met behulp van de historische methode te onderzoeken en zij ontwikkelt theorieën en hypothesen die de ontwikkeling van hele samenlevingen of instituties, groepen of groeps-

verschijnselen binnen de samenleving moeten verklaren en interpreteren.
Zeer kort is de inhoud van het boek als volgt:

Hoofdstuk I behandelt de slavenmaatschappij. Het bevat veel bekende feiten uit de geschiedenis van Curacao; vandaar dat hier slechts de belangrijkste konklusies naar voren gebracht worden. In de sociale relaties tussen de verschillende groeperingen (nl. 'hogere' en 'lagere') protestanten, joden, negers en kleurlingen) was de voornaamste scheidslijn die tussen 'blank' en 'niet-blank'. Het onderscheid tussen 'vrij' en 'niet vrij' was voornamelijk van juridische betekenis, en niet van sociaal-ekonomische betekenis. Het belangrijkste kriterium voor de sociale gelaagdheid was het somatisch uiterlijk (de lichaamskenmerken dus). Afkomst en uiterlijke kenmerken bepaalden het sociale prestige en de hoogte op de maatschappelijke ladder. De negers en kleurlingen vormden de onderste lagen van de slavenmaatschappij — en in die positie bleven zij ook.

Hoofdstuk II behandelt de post-emancipatie-maatschappij, dus de maatschappij van na de afschaffing van de slavernij. In deze periode bleef de sociaal-ekonomische situatie van de Kolonie Curacao even erbarmelijk als in de tientallen jaren voor de emancipatie. Deze slechte sociaal-ekonomische situatie beperkte de mogelijkheden tot vooruitgang van de vrijgeworden slaven en de 'vrije' kleurlingen. In de buitendistricten bleven de ex-slaven en hun afstammelingen in een staat van pseudo-slavernij afhankelijk van hun vroegere meesters. Ook in de stad bleven de negers en mulatten afhankelijk van de joodse handelslieden en de protestantse bestuurderen. In navolging van Hoetink karakteriseert Römer de gedragsrelaties tussen de blanken en niet-blanken als het 'herengedragspatroon' en het komplementaire 'slavengedragspatroon'. Deze gedragspatronen hebben (naast de ekonomische omstandigheden) ook in grote mate bijgedragen tot het beperken van de mogelijkheden van de negers en mulatten. De sociale struktuur van de slavenmaatschappij bleef gehandhaafd in de post-emancipatie-maatschappij en het somatisch uiterlijk bleef het belangrijkste kriterium voor sociaal prestige en sociale mobiliteit.

Hoofdstuk III behandelt de maatschappij die ontstaat als gevolg van de komst van de olieraffinaderij Shell in 1915. Römer stelt dat de komst van de olieindustrie een proces van modernisering op gang heeft gebracht in de Curacaose samenleving. Met modernisering bedoelt hij dat de samenleving in al haar aspekten gaat veranderen, tengevolge van de eisen die door veranderingen in bepaalde sektoren aan de hele samenleving gesteld worden. Het gaat volgens hem om een multidimensionaal proces dat enerzijds differentiatie en specialisatie teweegbrengt, anderzijds integratie en schaalvergroting. Modernisering houdt een zekere verwestering in. Deze begrippen zijn centraal voor de verklaringen die Römer geeft voor de ontwikkeling in de samenleving na de komst van de olieindustrie. Hiermee veranderde de ekonomische struktuur van Curacao; dit betekende ook veel veranderingen op andere terreinen van de maatschappij: de overheidssektor breidde zich snel uit en gezondheidszorg, politie, onderwijs, arbeidswetgeving, telefonie, watervoorziening enzovoorts werden aangepast of ingesteld. Ook op cultureel en maatschappelijk terrein was er veel ontwikkeling.
Dit alles had onder andere tot gevolg dat de bewoners van de kunuku meer en meer op de stad georiënteerd werden, en ook dat de samenleving als geheel opengebroken werd en opgenomen in het ekonomisch en cultureel gebeuren op wereldnivo. Als gevolg van de differentiatie en specialisatie worden objectieve maatstaven als opleiding en bekwaamheid kriterium voor posities in de samenleving. "Naast en dwars door de vroegere sociale hierarchie, waarin het raciale aspekt een dominerende rol speelde, groeide . . . geleidelijk aan een nieuwe sociale rangorde, waarin beroep, opleiding en levensstijl als belangrijkste criteria gingen gelden". Dr. Römer besteedt ook speciale aandacht aan de mate waarin het onderwijs een rol gespeeld heeft als middel tot sociale mobiliteit.

Hij behandelt de ontwikkelingen na de automatisering en rationalisatie van de Shell tot aan 30 mei 1969 summier, maar ontwikkelt daarin toch enkele interessante gezichtspunten. Volgens hem heeft 30 mei 1969 een aantal processen op gang gebracht die in menig opzicht een breuk betekenen met de ontwikkelingslijn die de jaren daarvoor te zien gaven, maar het is nog niet met zekerheid te zeggen, of deze tendenzen zich zullen voortzetten. Ik deel zijn mening hierin.

Dit werk hoort thuis in de reeks van wetenschappelijke studies die de laatste vijf, zes jaar verschenen zijn over de Antilliaanse samenleving. Daartoe behoren de werken van de historicus Jaap van Soest, De Afro-Amerikaanse familie in de Curacaose samenleving van A. F. Marks, Kabes duru? van Prins-Winkel, Peter Verton's Politieke dynamiek en dekolonisatie, Immigrants in Aruba van de antropologe Vera Greene, en verder werk van minder bekende auteurs. Het is werkelijk een stroom van publikaties (vooral over de Curacaose samenleving), zeker als men dit aantal vergelijkt met het weinige dat in de jaren voor 1970 verschenen is.

Van Soest's studieobject is ook de ontwikkeling van de Antilliaanse samenleving, maar zijn focus is geschiedkundig en vooral gericht op de ekonomische ontwikkeling. A. F. Marks richt zich op één aspekt van de samenleving, het Afro-Amerikaanse gezin. Peter Verton bestudeert de ontwikkeling van de Antilliaanse politieke partijen, met de nadruk op het gedrag van de politieke elites en achterbannen, de laatste 10 jaar. Kabes duru? is pedagogisch van opzet en behandelt de onderwijssituatie van het Antilliaanse kind.

Alleen het hier behandelde werk van Römer probeert een sociologische beschrijving en verklaring te geven van de ontwikkeling van de sociale stratifikatie, de sociale normen, en de sociale mobiliteit. Het is toe te juichen dat juist een Antilliaanse socioloog zich als eerste de taak heeft gesteld om een overall studie te maken van de Curacaose samenleving. Dit is waarlijk groots van bedoeling en groots van opzet. Het boek heeft echter twee gebreken; een van feitelijke, het andere van theoretisch-methodische aard, waardoor het zijn bedoeling niet volledig realiseert.
Het eerste betreft de historische feiten die Römer gebruikt. Hij beschrijft de sociale gelaagdheid en de relaties tussen de sociale groepen aan de hand van overbekende en uitzonderlijke feiten uit de Antilliaanse geschiedenis (zoals bijvoorbeeld de affaire Sassen, de emigratie naar Cuba, de bootwerkersstaking in 1922, Urbina etc.), die hij haalt uit de sekundaire bronnen en de Koloniale Verslagen. Hierdoor is zijn feitenmateriaal over het dagelijkse doen en laten van de sociale groeperingen weinig veelzijdig, waardoor hij zijn stelling niet volledig kan onderbouwen.
Dit gebrek aan historische feiten is bijna onvermijdelijk, zolang de studie van de Antilliaanse sociale, ekonomische en politieke geschiedenis nog in de kinderschoenen staat en veel primaire bronnen zich in Nederlandse archieven bevinden. Bovendien zijn vele stukken nog niet als archiefmateriaal opgetekend; en ook zou meer bronnenmateriaal beschikbaar komen als men de herinneringen van oude mensen en de mondeling overgeleverde verhalen zou opschrijven.
Ten tweede vind ik het theoretische kader van Römer in zijn boek ontoereikend en te abstrakt in die zin dat hij geen verband legt tussen de interne en externe situatie waarin de Antilliaanse samenleving zich nu bevindt en de sociale stratifikatie en sociale mobiliteit. Onze samenleving bevindt zich m.i. namelijk in de problematische situatie van een afhankelijke maatschappij met een open, kwetsbare ekonomie, waar de essentiële beslissingen afhankelijk zijn van faktoren buiten de Antillen, waarop wij nog weinig invloed kunnen uitoefenen. Binnen onze samenleving zelf zijn er ook talloze strukturen van konstitutionele, culturele, politieke en sociale aard, die deze afhankelijkheidsrelatie helpen bestendigen.
Voor al deze punten heeft dr. Römer naar mijn mening onvoldoende sociologische verklaringen gegeven. In feite is dit een kwestie van te weinig aandacht besteden aan een belangrijk facet van de Antilliaanse samenleving.

Toch is deze eerste studie, die een sociologische analyse probeert te geven van de ontwikkeling van de Curacaose samenleving, zeer waardevol. We hebben op dit moment geen andere met een dergelijke opzet; een eerste werk is nu eenmaal nooit volledig. Bovendien komt het op dit tijdstip, nu voorbereidingen getroffen worden voor de staatkundige onafhankelijkheid van de Antillen. Dit boek is van belang als een van de referentiebronnen van achtergrondinformatie voor het integrale ontwikkelingsplan voor de Antillen. Het is volgens mij ook niet voor niets dat de heer Römer zitting heeft in verschillende commissies die de onafhankelijkheid moeten voorbereiden.
Om deze redenen is het boek zeer aan te bevelen, ondanks de hierboven besproken gebreken. Het is in het Nederlands geschreven en zeer leesbaar; jammer genoeg is het wat aan de dure kant, maar daarom moet u het beslist niet laten. Het is waar dat boeken in het Nederlands erg duur zijn; daar moet men iets aan doen!

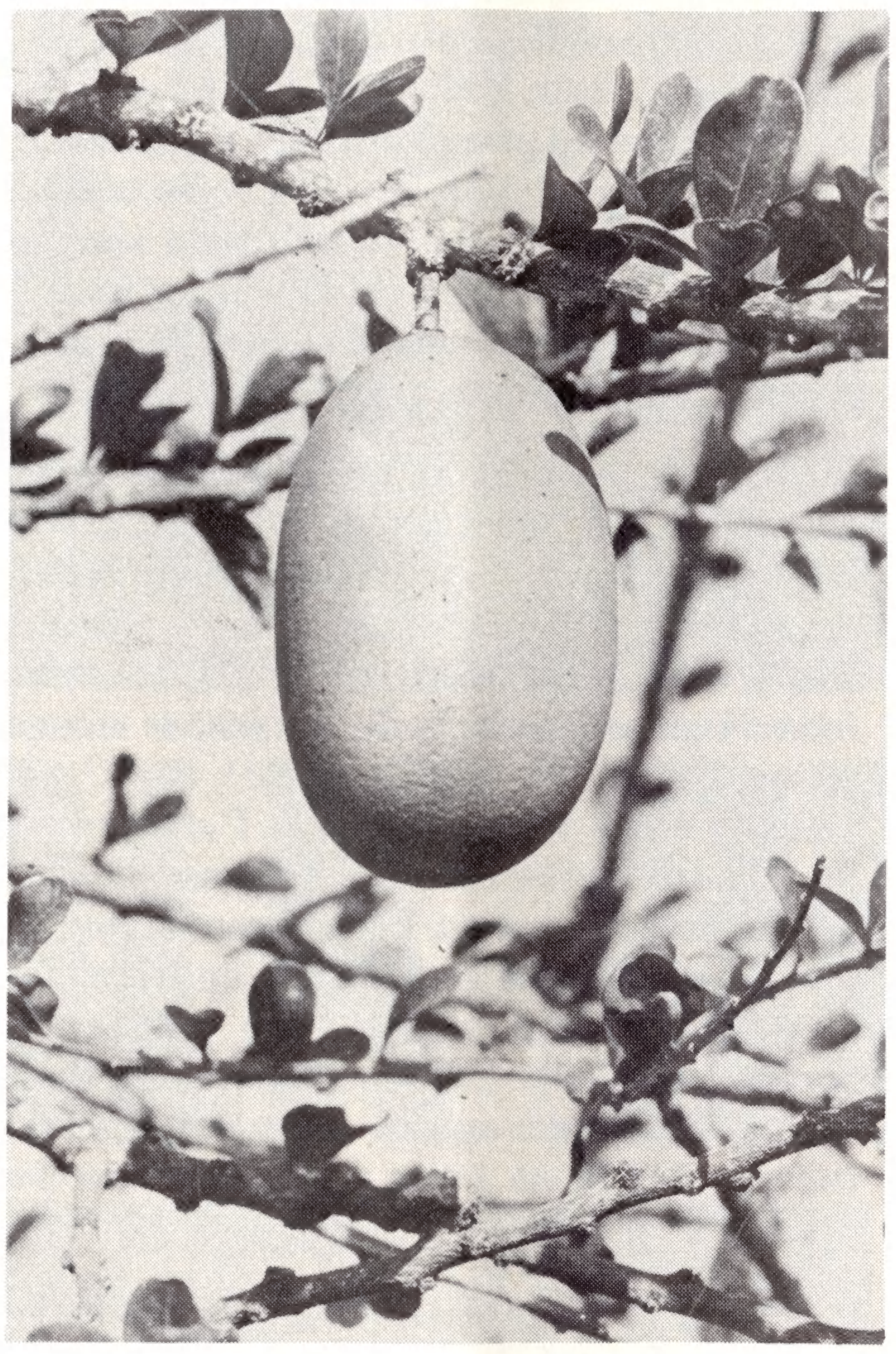
A. NICATIA

Di tur e rikeza den naturaleza y especialmente di nos flora local asina hopi mata exotico ta existi aunke hopi bez nos mes no ta dal cuenta di nan cantidad o di e diversificacion. Tambe tin asina hopi sorto cu a desaparece pero cu sin duda por ser restaura den nos mondinan y lo tin algun cu lo mester keda sin ser reintroduci, debí na e poco literatura cu tin riba e materia.
Ora nos ta papia di mata nos mester parti nan den diferente grupo mayor; matanan pa uzonan domestico ya sea como berdura, fruta o di indole decorativo na un banda, y di orto banda matanan cu nos ta considera como silvestre o shimaron. Forzosamente nos matanan shimaron ta crece den mondi, aunke ultimo añanan nan ta ser introduci den jardinnan particular.

Nos matanan por ser reparti den otro forma o categoria esta den matanan cu tin madera y ta crece reletivamente halto, 3 metro y mas di haltura y cu nos ta yama "palo"; otronan cu nos ta cualifica di "arbusto" o sea mata basta grandi, pero cu nunca ta alcanza ni e haltura, ni e esposor di troncon pa ser considera un palo. Ademas ta existi e malesa (underbrush).
Aki bao ta cai tur e matanan chikito cu no por bai den otro categoria. E cadushinan ta cai den un categoria aparte en bista cu ta dificil trece nan bao di categoria normal. E ultimo den e fila ta e matanan ramado, tambe yama enredadera. Tin bez cu matanan ta ser parti den grupo di acuerdo cu nan uzo, especialmente den e categoria cu ta ser uza como comestible. E grupo domestico o domesticá ta esnan mas conoci di acerca pa mayor parti di nos hendenan. Trobe nan ta ser reparti entre varios grupo e.o. palo di fruta, decorativo y di sombra o di uzo general. Pa facilita e discripcion lo nos tuma nos palonan di fruta y nan ta, cashu, druif (di lamar) mispel, mango kenepa, tamarijn, scopappel, sorsaca, macapruim, mamana, awacati, shimaruco, papaya, ponsequier (appeldam).

E palonan di appelsina, laraha, toronha, mandarin y lamoenchi ta un especie intermedio y ta ser denomina como frutanan citrico. Tambe tin palo cu ta ser uza exclusivamente como berdura manera "birambi", pero esaki ta mas bien importa, aunke ya hopi aña y completamente aclamatisa. Por agrega e

JARDIN BOTANICO P

palo di "marengo" di cual su baliña ta ser uza como berdura. E palonan decorativo, di sombra o di flor ta inclui: flamboyan cawara spañó, caoba di varios tipo; cedra di varios sorto, carete, zapatero, quibrahacha di fojo felpa (araguaney) olijfi, roble di hopi sorto, barba di joncuman, otaheiti, tuturuto, mataraton o ratonera den dos tipo, gallito den tres color o sea blanco, geel y corra. E ta conoci bao di nomber di palo di siete aña, pasobra normalmente lo e muri den tal edad.
Palo di boonchi manso, tambe yama "tigerclaw"; aceituno cu a bira mashar scars (dos mata conoci na Aruba); caimancito o caiman

chiquito. Tin hopi mas pero no ta e idea di nombra tur aki.

E matanan di flor, e arbustonan, ta legio, casi no por contanan. Jazmin, cayene, palma y palmita enano, petrea, lelie, roza, orea di olifante, curazon, liliput, lisinbein, gladiola, hiacinta, magdalena, viola, azajar y solamente pa menciona algun.

Pero tambe e enredadero o ramado ta representa e grupo di flor exotico manera jazmin ramado, blue-bells, morning glory (por la mañana), caracter di joncuman, reseda, bellisima, trinitaria.

No por keda sin menciona e frutanan cu ta emana di mata ramado e.o. patia y milon. Berduranan, manera calbas largo, pampuna, mamotica, batata dushi, yams, ocumo, parchita y algun sorto di boonchi. Yuca, berehen, pinda y zjozjoli ta cai bao di malesa, mescos tambe promente, promenton, boonchi di hopi tipo.

E categoria di yerba di hole, yerba buena, warmoes etc. no ta ni fruta ni berdura, nan ta cai mescos cu rucu den e tipo di "aliño". No cabe duda cu ainda ta keda algun palo o arbusto cu no por ser treci bao di e categorianan ya menciona y aki nos lo mester corda riba bacoba, banana, coco y dadel. Por yamanan palo pero no tur hende lo ta di acuerdo. Pero asina lo tin mas sorto.

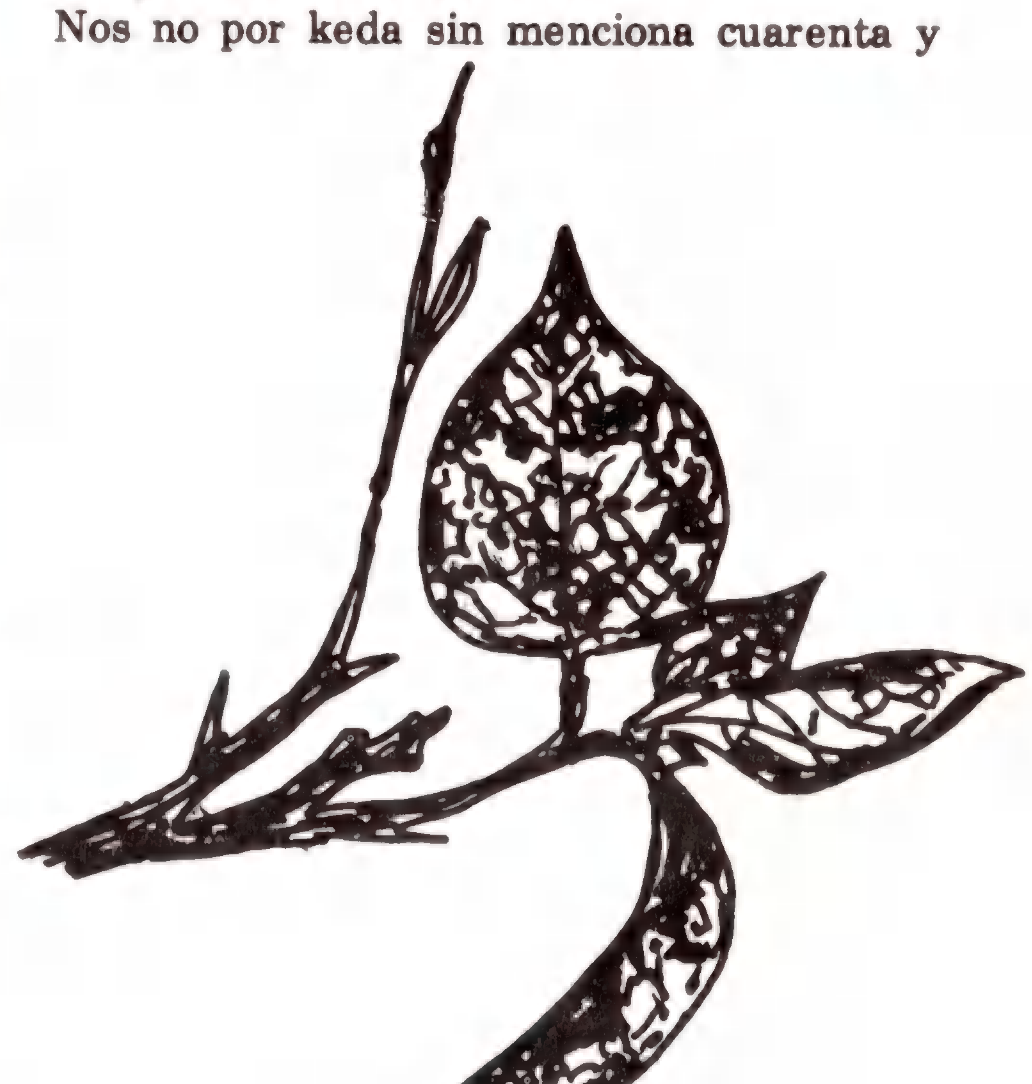
Den e filanan di arbusto nos mester menciona flor di sanguer, basora preto, flaia e seida, uña-uña (uña di pushi o uña-gato), taira, laseis, boonchi di totolica, catashi o lokki-lokki, yerba stinki, rabo di cabay y hopi mas.

Den fila di malesa nos tin tambe bembe, calalu, yerba di porco, yerba di coco, bembe di porco, oregano, yerba di seda, yerba di plata, scobillo y polvo shimaron.

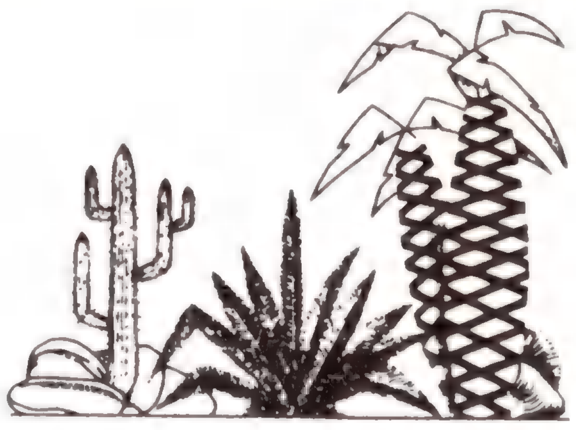
Den ramado nos ta haya shoshoro, maripampun, guarero, guarero-cruz, seis-or, stokki, hilo di diablo y decenas otro.

Un clase aparte ta e pita, cucuisa y cuki di indjan y pa yena e fila cu no ta completo di ningun manera, nos por menciona nos orchidea y dos sorto di bromelia.

Nos no por keda sin menciona cuarenta y

A ARUBA

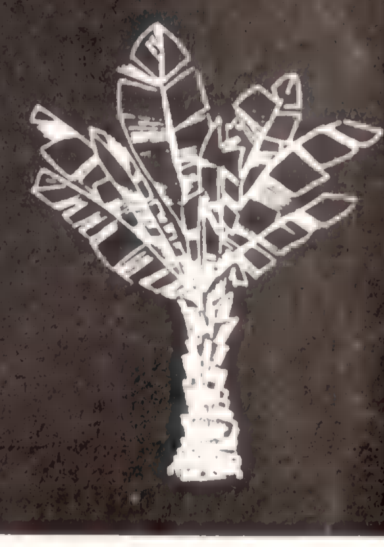
pico sorto di cadushi, menos aun e emperatriz entre nan, nos aloe.

Por ultimo nos manglarnan ta queda un belleza.

Cu esaki solamente un man yen a ser menciona, cu e solo meta pa lanta interes den nos hendenan pa cu e matanan di propio suelo. Talbez algun hende kier haci un investigacion mas profundo. E tereno ta virgen ainda.

Enkele richtlijnen t.b.v. de "subcommissie scholen" van de commissie

Botanical Garden

Dit praatstuk is samengesteld door de commissie Botanical Garden in samenwerking met de heer Frank Zaandam

Het projekt "Botanical Garden" heeft een vierledige doelstelling: nl.
1) conservatie van Arubaanse planten, 2) een educatief aspect, 3) een sociaal/recreatief aspekt, 4) toeristisch/ekonomisch.

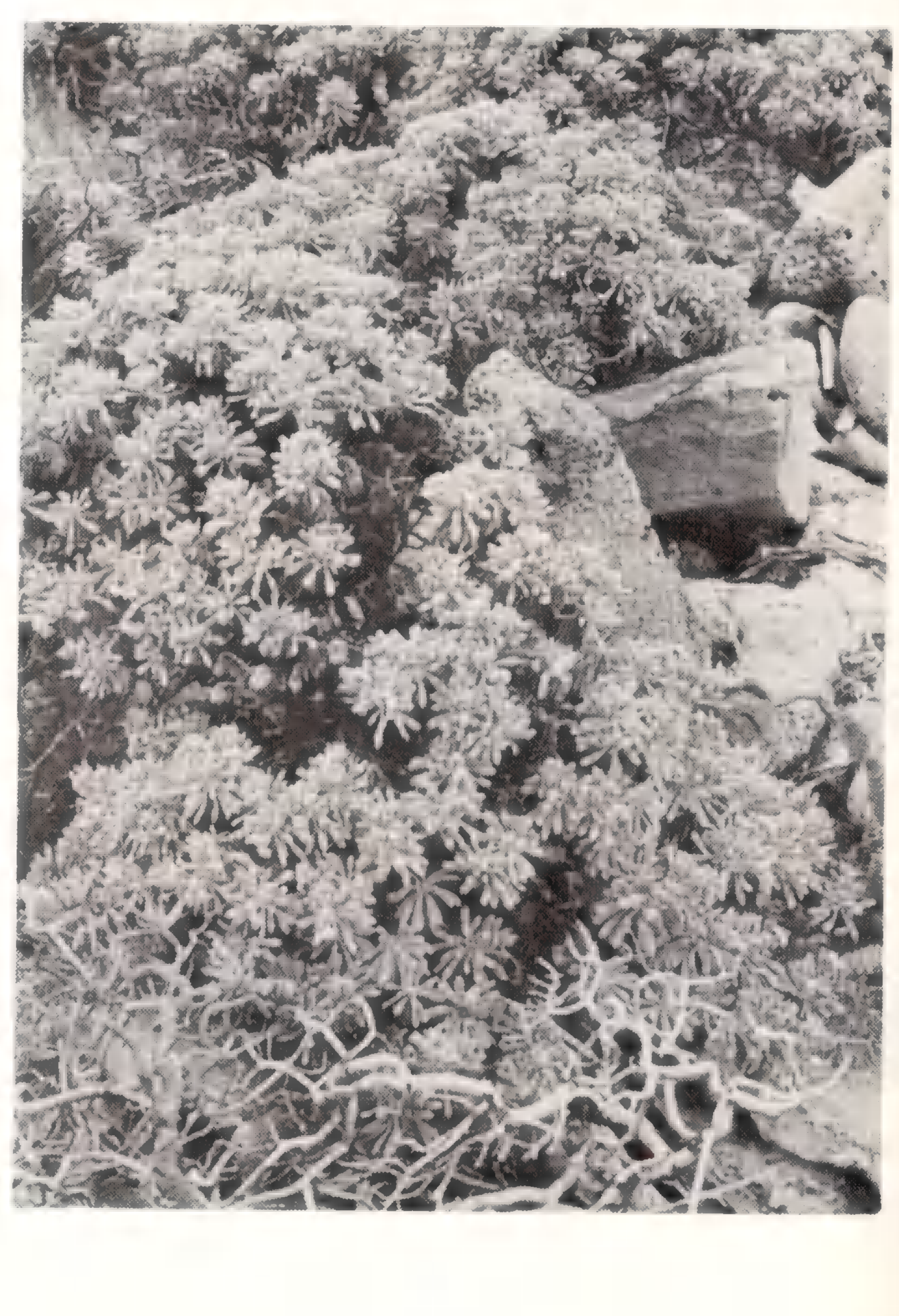
Ad 2) Doel en realisering van het projekt.
Het idee om schoolkinderen te betrekken bij de beplanting van een tuin is, educatief bezien, zeer toe te juichen. De praktijk op de scholen op dit moment is, in het gunstigste geval, dat er in de klas planten aanwezig zijn, die door de leerlingen verzorgd worden. Deze planten worden ook vaak besproken in de lessen. Echter van georganiseerde schoolprojekten in dit verband kan men nog niet spreken.
Met dit gegeven voor ogen kan men als kern van het botanische tuinprojekt zien: "Het in georganiseerd schoolverband bijbrengen van konkrete en praktische beginselen van plantkunde bij de schooljeugd".
Echter ook een verder liggend doel moet men de kinderen bijbrengen: "De jeugd moet bewust worden gemaakt, dat zij vandaag kan meehelpen, aan het groener maken en houden van ons eiland". M.a.w. beplanting nu komt ons milieu ten goede!

Het projekt Botanische Tuin zal aan enkele voorwaarden voldoen:
Ten eerste: In overleg met de leerkrachten en scholen een werkgroep oprichten, die belast zal worden met begeleiding van dit projekt op de scholen.

Dit houdt in: a) het samenstellen van materiaal (foto's, teksten e.d.) van de planten die in het projekt zullen voorkomen (vgl. projekt VLA-workshop "fauna op Aruba"). Dit materiaal wordt in de plantkundelessen op school behandeld; b) het opstellen van een rooster/leerplan/speelwerkplan voor de scholen, waarbij plantkundelessen worden gegeven in verband met dit projekt. Op het moment van kristallisering van het projekt is de schooljeugd dan geheel voorbereid om met de tuin om te gaan. Ook kan men bevorderen dat de scholen de opgedane ervaringen met elkaar uitwisselen; c) zorg dragen voor een blijvend "contact" tussen deze plantentuin en de scholen.
Ten tweede: Bij de aktiviteiten zal men steeds een grote plaats inruimen voor de zelfwerkzaamheid van de schooljeugd; a) de jeugd onder begeleiding de beplanting laten verrichten; b) de jeugd bekendheid laten geven aan dit projekt (plakboeken, tekenwedstrijd, postzegelaktie, reklamekampagne en andere propaganda).
Ten derde: De ligging van het projekt speelt een belangrijke rol voor het welslagen ervan. De plantentuin moet bereikbaar kunnen zijn voor de verschillende scholen (goed berijdbare wegen). Als alternatief kan men bedenken: het aanleggen op kleine schaal van botanische tuinen op de scholen zelf. Hierbij moet men bedenken dat het ene het andere niet hoeft uit te sluiten.

Het voldoen aan deze voorwaarden, zoals hier geschetst, heeft enkele duidelijke voordelen: 1) Het aanwezige materiaal (boeken e.d.) wordt door deze aanpak aangevuld met nieuwe lektuur e.d. 2) De lessen op de scholen kunnen aanschouwelijker gegeven worden dan tot nu toe het geval is. 3) De belangstelling van de schooljeugd voor alles wat met planten te maken heeft en met de natuur in het algemeen neemt toe (milieu-bewustwording).
Uit deze schets komt wel heel duidelijk naar voren dat het welslagen van dit projekt af-

hangt van de aanpak en enthousiasme op de scholen zelf. De lessen voorafgaande aan dit projekt zijn onvermijdelijk en moeten als *kern* van het projekt gezien worden.

Algemeen

Zoals gesteld moeten de leerlingen zoveel mogelijk betrokken worden bij de werkzaamheden. Op de dag van de beplanting, laat men deze over aan de leerlingen (onder begeleiding van de heer S. Vrolijk, Departement van LVV Sta. Rosa). Als selektiekriteria kan men hanteren de leerlingen die tijdens de voorbereidingen (lessen etc.) het meest aktief waren. Men kan hiervoor een soort puntensysteem bedenken (niet te verwarren met een punt voor proefwerk of iets dergelijks).

Het is voorts aan te bevelen deze eerste dag van beplanting jaarlijks te doen terugkeren als een soort *plant- en boomfeestdag*, juist met het oog op het bevorderen van de milieu-bewustheid bij de schooljeugd.

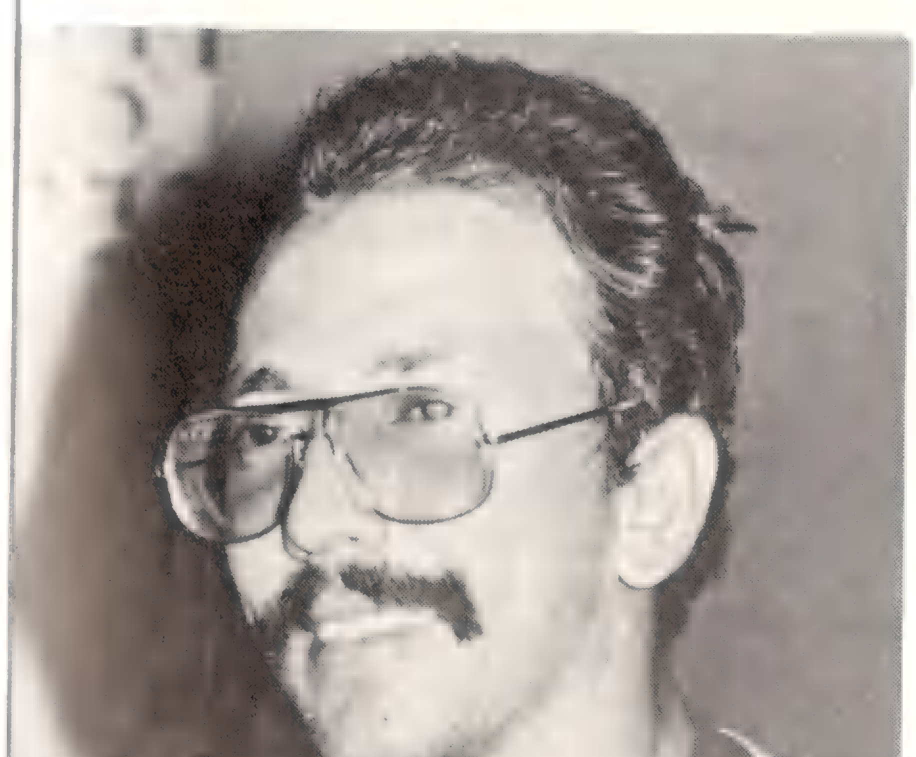

Afscheid

ARMAND ENGELBRECHT

Op 22 mei j.l. nam de Simar afscheid van Armand Engelbrecht als lid van de R.P.C., de rechtspositiecommissie. Armand heeft deze functie enige jaren bekleed en is daarvoor jarenlang bestuurslid van de Simar (toen nog V.L.A.) geweest.

De laatste tijd meende hij dat zijn werk als commissielid van de Simar en als actief lid van een politieke partij niet meer goed te verenigen waren.

Vandaar dat hij zijn "zetel" bij de Simar ter beschikking stelde. Gelukkig zorgde hij zelf voor een vervanger, de heer Maduro (foto links onder), die wij veel succes toewensen.

Hierbij enige beelden van het afscheid van de heer Armand Engelbrecht.

Over het Jaar van het Kind hebben we tot nu toe verschillende deftige dames en heren horen spreken, maar het "slachtoffer" waar het eigenlijk allemaal om gaat, het kind zelf, hebben we nog niet of nauwelijks gehoord. Vandaar dat wij een aantal Arubaanse kinderen hebben gevraagd: "Hoe gaat het met je leven?" Wat doe je eigenlijk in je vrije tijd? Wat speel je? Hoe speel je? Waar speel je? Wat vind je goed, wat vind je verkeerd? Wat moet er veranderen?
Het onderstaande is een greep uit de reakties.

Het KIND aan het WOORD in het JAAR van het KIND

Ik speel soms onsportief of ruw

In mijn vrije tijd ga ik soms naar de zee met mijn vader of ik lees boeken. Ik maak de tuin schoon en help mijn moeder en zusjes het huis schoonmaken. Ik speel spelletjes of op straat of ik ga naar de film.
Ik speel soms karate of domino, dam, bingo, mens erger je niet, monopoly. Ik speel soms onsportief of ruw. Soms speel ik binnen of buiten en bij mensen hun huis. Ik vind het leuk om naar de zee te gaan of film te kijken en naar de televisie.
Wat ik niet leuk vind in mijn leven is dat ik thuis blijft zonder niets te doen en naar saaie filmen kijken, van mijn kant moet er veel dingen veranderen, dat ik niet zo gierig moet zijn en dat ik niet zo hard moet praten en schreeuwen en niet ruw moet spelen en niet alles wat ik zie vragen en niet teveel luisteren naar wat grote mensen praten.

JONGEN 11 JAAR

Meer vriendelijke mensen

Als twaalfjarige zou ik zorgen dat Aruba schoon bleef. Ik zou ook zorgen dat er nooit gebrek aan iets was. Zorgen dat er goede wegen waren en dat er veel geïmporteerd werd en dat er niemand werkeloos zou zijn.
Ik zou de oudjes in het tehuis wat veel meer geven en ook de kinderen van Bibito Pin. Zoals dingen op de markt verkopen en aan deze kinderen geven.
De bescherming van Aruba zou ik wat sterker maken. Ik zou ook veel voorzieningen treffen, zoals veel doktoren dat er moderne winkels komen en geen ruine's, leerzame scholen en betere huizen. De mensen wat meer manieren leren dat ze geen scheldwoorden gebruiken en meer vriendelijke mensen en geen brutale.
Zoals de Village is een soort dorpje er is geen uitzicht daar. De huizen zijn wrakken en hutten. Vieze huizen en slechte straten.

MEISJE 12 JAAR

Belangrijkste: LIEFDE

De Verenigde Naties zorgde er voor dat dit jaar het jaar van het kind werd. Dit is zo want ze willen meer voor de kinderen doen, want later worden zij de toekomst. Vele keren worden deze kinderen de slachtoffers van oorlogen, slechte ouders en slecht onderwijs en hongersnood. Vaak hebben de kinderen zoveel te lijden en daarom juist willen ze iets speciaals voor hen doen. Het belangrijkste is, dat ze liefde aan hen schenken en ook dat ze begrijpende ouders hebben. Deze kinderen hebben het recht om groot gebracht te worden onder goede omstandigheden; ze moeten leren dat leven geven en krijgen betekent. Een kind moet een naam en nationaliteit hebben en ook moeten ze door hun ouders erkend worden

MEISJE 11 JAAR

Even op bed liggen

Als ik 's middags uit school kom en mijn huiswerk af heb, dan ga ik even op bed liggen en dan val ik meestal in slaap, en als ik wakker word dan ga ik platen draaien of naar de t.v. kijken. Als ik goeie boeken heb dan ga ik lezen of ga ik naar mijn vrienden spelen. Ik ga soms ook mijn vlieger op laten. En als we een paar dagen achter elkaar vrij hebben dan ga ik en mijn vrienden kamperen.

JONGEN 11 JAAR

Ik ben ook dik

Ik speel veel thuis. En ik speel met mijn poezen, en met mijn wagen van politie. 's Middags kijk ik naar t.v. naar cartoons. Ze zijn goed voor kleine kleine kinderen maar voor mijn niet! En weet je wat ik hou? Van eten van mijn moeder. Zij maakt lekkere eten net als de restaurant. En soms slaap ik van 8 uur 's nachts tot 10 uur 's morgens. En soms ben ik lui op school. Ik ben ook dik. Ik hou van mijn moeder en vader en oma en opa. Mijnheer is veel liever dan de jufrouwen. Ik hou niet van taal en soms rekenen de delen van vooraan 2 of 3 getallen.

JONGEN 10 JAAR

Ik hou van het huis schoonmaken

In mijn vrije tijd als ik van school kom ga ik eerst eten, daarna ga ik moeder helpen met afwas. Daarna ga ik mijn huiswerk maken. Ik besteed ongeveer een uur over huiswerk of soms meer. Daarna ga ik met het werk van elke middag beginnen: zaal, keuken, patio, vegen en moppen, daarna de kamers en badkamers stofzuigen, en soms moet ik wachten tot mijn broer wakker wordt om zijn kamer te doen. Hij werkt in de casino en komt heel laat thuis en dan slaapt hij de hele dag. Zaterdag maak ik de ramen schoon en donderdag mijn moeder helpen met kleren wassen. Ik hou van het huis schoonmaken, en vooral eten maken dat doe ik in de weekend. Al die dingen doe ik in mijn vrije tijd, tot 4.30 dan ben ik klaar. Op maandag en vrijdag is mijn vrije dag.
Ik ga meestal bij mijn vriendinnen en vrienden. Wij gaan boot rijden, skieen, op brommers rijden, en soms op alle vrijdag maken wij barbeque bij het boothuis en dan blijven wij tot 's avonds heel erg laat. Ik hou ook veel van skieen maar je valt teveel als je op een skie gaat. Mijn vrienden zeggen mij altijd: "Wie wil leren skieën op één moet ook eens voelen" en ze lachen me altijd wanneer ik en mijn vriendin valt.
Ik hou ook van tennis, piano spelen en ook alles wat uit muziek bestaat. Ik speel vaak of niet maar soms met mijn barbies, ook met mijn vriendin voor mijn huis. Ze heeft een hele set met jongen en meisjes barbies.
Bijna altijd speel ik met mijn honden. Ze zijn 2 pekinees 1 zwart een bruin. Elke dag ongeveer 6.30 ga ik brommer achter mijn huis rijden. De zwarte die Starkey heet gaat met mij tanken. Spaky de bruine moet blijven wachten to ze weer aan de beurt komt.

MEISJE 13 JAAR

Soms gaan we spijbelen

Ik moet mijn moeder helpen met de was, koken, vegen en moppen. Gisteren 2 mei was er geen school en heb mijn moeder veel geholpen. Soms gaan we met een paar meisjes van onze klas spijbelen. Soms zit ik te niksen.

Tussen de pauze moeten 6 kinderen schoonmaken. Maar ik spons deze week en volgende week veeg ik. Er zijn 2 groepjes van 3.
Ik speel met mijn poppen, ook sjoel, dam memory, monopoly, kruis, dood, jacks, knikkers en pietje vrij. Ook spelen wij basebal footbal met de kinderen in onze straat of de andere straat naast ons. In onze straat hebben ze met witte verf een sjoel getekend want als de auto erop rijdt gaat het niet af. Naast ons huis staat een groot veld en daar spelen we footbal of basebal met onze eigen ballen. We hebben de bal zelf gekocht. Iedereen heeft één maand geld gezet en daarna ging één van ons van de buurt de bal kopen.
Alles vind ik leuk. Bij het Sportpark was spel zonder grenzen tussen Noord, Brazil en Lago Heights. Noord heeft gewonnen met 41 punten, Lago Heigts met 40 en Brazil met 38 punten.
Erna was er jump-up maar de noords konden niet jumpen.

MEISJE 13 JAAR

dat ik niet op straat slinger. Als ik naar de bibliotheek ga om 2 uur moet ik zorgen dat ik om 3 uur terug kom anders ga ik nooit meer naar de bibliotheek. Ik vind dat niets moet veranderen in mijn leven alleen moet ik goed op school opletten.

MEISJE 11 JAAR

12 jaar: STEMMEN!

Als kinderen vanaf 12 jaar mochten gaan stemmen zou men weten wat zij zouden wensen voor de welvaart van het land of eiland. Ik zou wensen: 1. Dat de ouders meer begrip voor de kinderen toonden. 2. Dat ze meer moesten opletten als de kinderen spelen en met wat ze spelen. 3. En ook goede en plichtsgetrouwe kandidaten die echt de welvaart wensen. Vaak gaat men op een kandidatenlijst om een zekere titel in de eilandsraad te kunnen behalen en daarna veel geld verdienen. Maar er zijn ook andere leden die

alleen maar willen vechten voor de welvaart van het land. De mensen die moeten stemmen die willen welvaart, die willen een beter land. Je moet nooit geloven dat de mensen die een bord in hun tuin of waar dan ook hebben voor die partij stemmen. Niemand heeft hun gevoelens of hun intensies. Eén ding is erg vervelend, dat is het vuilmaken van de borden. Iedereen heeft toch het recht om hun gevoelens te uiten. Maar dat schijnen de mensen niet te weten.
Nu is het weer zover. Het is verkiezingsdag. Ik hoop dat de mensen goed stemmen. Want het volk heeft een belangrijke plicht te vervullen.

MEISJE 13 JAAR

Niets moet veranderen

Na school ga ik eerst eten daarna ga ik het huis schoonmaken. Daarna ben ik om half 1 klaar. Daarna ga ik op mijn bed uitrusten. Dan vraag ik mijn moeder of ik bij mijn vriendin mag gaan ik ga om half 2. We spelen met de pop. Soms spelen wij bal in de koraal daarna kom ik thuis om 4 uur terug. Daarna ga ik blokfluit om 5 uur en kom om 6 uur. Ik kijk naar de t.v. van 6 uur tot 9 uur en ga slapen. Ik vind het in mijn leven erg leuk en mijn moeder en vader zijn geen dronken mensen. Mijn moeder zorgt

Ik hou niet van huiswerk maar wel van meneer

Ik had vorige week hospital gespeeld met mijn zusjes. Ik had mijn 4 poppen gepakt. 1 is dokter de andere 3 zij ziek. Zondag gaan wij naar grootmoeder. De poes van grootmoeder had 2 kleine poesjes gekregen.
Ik vind leuk naar de baai te gaan en in de boot te gaan rijden. Ik vind leuk planten eens water geven en de was met mijn moeder doen.
Ik hou niet van huiswerk maar wel van meneer, niet om te trouwen nee dat niet. Ik hou niet van de ruwe noordkust niet van kakkerlak, muis, rups, hagedis, vies. Ik wil liever eten ik wil dik worden.

MEISJE 10 JAAR

Ik zou graag minister willen zijn

Het klinkt wel gek, maar ik zou toch graag minister willen zijn. Op deze leeftijd zelf. Waarom komt er geen kindereilandsraad. Volgens mij zou er dan welvaart komen. Grote mensen geven vaak veel te gauw geld uit. En dan nog voor stomme dingen die niet belangrijk zijn. De kinderen op Esso-Heights die leven in krotten van blik. Ze lijden honger en verdienen weinig. Als ik nu minister was zou ik dat als eerst verbeteren. Ik vind dat de aarde ook een soort paradijs voor de kinderen moet zijn. Ik zou de scholen niet veranderen, maar wel de wegen en verkeersregels. Eigenlijk moeten de kinderen zelf baas zijn over hun school, kleren geld en hun leven. Eigenlijk kunnen de kinderen boven de 10 best voor zichzelf zorgen.
De kinderen moeten een vrijer leven krijgen maar ze mogen de school wel niet verlaten of vergeten. Ik vind dat de kinderen ook kiesrecht moeten krijgen. Kijk b.v. naar verkiezingen. De grote mensen gaan stemmen, de grote mensen worden gekozen en de kinderen blijven thuis. Nu moeten de ouders thuis blijven en moeten de kinderen gaan stemmen.

MEISJE 12 JAAR

Jeugdpartij

Als ik de leider van een jeugdpartij was dan zou ik zorgen voor speelsentra. In elke distrikt moet er minstens 2 zijn.
In die speelsentra moet er een bibliotheek waar je boeken mag lenen.
2. Zwembad: meester voor zwemlessen.
3. Speciale terrein voor honkbal en ook een voor voetbal.
4. Gymzaal waar men basketbal en volleybal kan spelen.
5. Plaatsen waar men soft's pastechi's en andere dingen kan verkopen.
6. Lokalen waar leerlingen met moeilijkheden over studie geholpen wordt.
7. Een schietterrein voor luchtgeweren.
8. Een filmzaal waar men film voor de jeugd draait.
9. Ook een speciale mis zodat de kinderen op hun wijze de mis kunnen vieren.

JONGEN 13 JAAR

Speel niet veel

Ik speel niet veel want het is niet zo leuk. Ik krijg goed voedsel thuis van mijn moeder. Ik vind het erg leuk op school en elke dag kom ik met goede kleren op school. Ik kijk naar veel t.v. thuis. Ik help de afwas doen en mijn kamer schoonhouden. Ik veeg de vloer en mop en maak de bedden op en nog veel meer. De kinderen geven mij verdriet als ze me plagen. Dat is niet leuk. Ik vind taal niet leuk op school. Maar ik vind het leuk om te rekenen, lezen, natuurkunde doen. Ik slaap altijd lekker en ze storen mij niet. Ik vind het leuk op Aruba het is fijn. Mijn leven is goed.

MEISJE 9 JAAR

STRENG en toch LIEF

In mijn vrije tijd heb ik altijd wat te doen. Maandag ga ik naar de bibliotheek, waar ik lid van ben ik mag 1 boek pakken. Thuis lees ik ook veel en ook help ik moeder. Ik speel met mijn zus van 6 jaar. Meestal spelen wij met de pop. Dinsdag lees ik ongeveer een uur in een van mijn leesboeken. Ik moet me om half 5 gaan klaar maken om naar zwemles te gaan. Ik heb zwemles van 6 uur tot 7 uur, dan kom ik pas om half 8 thuis. Dan moet ik mijn haren gaan wassen en drogen. Daarna slaap ik. Woensdag was ik af en ruim de tafel op, ik lees mijn bibliotheekboek uit en help moeder even. 4 uur moet ik naar muziekles en daarna om half 5 naar bakles en dat duurt tot half 6. Als ik thuis kom lees ik en om acht uur ga ik al slapen om morgen vroeg op te staan.
Donderdag heb ik geen les, ik speel met mijn zusje. Als de zon ondergaat geef ik de plantjes water, daarna veeg ik de voorporch en de tuinpaden. Ik ga 5 minuten zitten uitrusten en dan ga ik een rondje lopen. Vrijdag speel ik een rustig spelletje totdat ik naar bed moet. Zaterdag ga ik met mijn moeder winkelen. 's Avonds spelen we allemaal een rustige spelletje aan tafel. Zondag ga ik vroeg naar de kerk als ik terug kom ruim ik al mijn speelgoed op. Soms kom een vriendin bij mij spelen of ik ga naar een vriendin. Ik vind dat mijn ouders heel streng zijn en toch lief. Ik vind dat er niets moet veranderen.

MEISJE 11 JAAR

Ik hou niet zoveel van spelen

In mijn vrije tijd help ik mijn moeder in de keuken met het afwassen. Soms moet ik boodschappen bij de supermarket gaan doen en als ik klaar ben met alles dan ga ik mijn kamer schoonmaken en alles op een andere plaats zetten. Daarna ga ik wandelen of spelen. Toch hou ik niet zoveel van spelen, want als iemand op visite komt en je ziet spelen dan gaat zij of hij denken dat je een klein kind bent en dan gaan ze je plagen voor zoiets. Ik hou ervan om naar de zee te gaan en daar blijven kamperen en daarna naar de hotels te gaan.
Ik speel, dam, bingo, mens erger je niet en soms met mijn poppen. Als kinderen bij mij thuiskomen gaan wij achter het huis spelen. We maken een huis van karton en we maken een kamer waar we kunnen slapen, de jongens slapen wel buiten. 's Morgens nemen wij een beetje thee en suiker van moeder en koken wij het en drinken.

MEISJE 12 JAAR

P.V.K.V.

As ik leider was van de P.V.K.V. - Partij Voor Kinder Vermaak, zou ik zorgen dat de kinderen genoeg vermaak hadden.
Ik zou een paar zwembaden bouwen alleen voor kinderen. Ik zou ook andere sportbanen laten bouwen, b.v. volley, baseball, trim en tennisbanen.
Ik zou ook wedstrijden organiseren. Dat zijn dus rekreatiemogelijkheden. Ik zou een uitgebreide bibliotheek willen voor kinderen. Het openbaar vervoer zou ik zo veranderen, dat kinderen uit de knoek ook vervoer hebben naar school. Ook moet de school een tandarts hebben die meerdere malen op school komt om de kinderen hun tanden te onderzoeken. Het zou een stimulans zijn voor alle kinderen als in het hoger onderwijs een premie wordt uitgeloofd in vorm van een studiebeurs.

JONGEN 13 JAAR

Kinderen aan het woord

Meer voor de toeristen

Als ik in de politiek zat zou ik veel dingen voor de jeugd doen vooral in het jaar van het kind. Ik zorg dat de kinderen vrijheid kregen. Ik zou parken tuinen enz. maken. In dit jaar heeft men niet zoveel voor ons gedaan. Ze draaien altijd dezelfde kinderuurtjes op Tele-Aruba.
Nou in dit jaar willen de leden van de jaycees female een botanic garden voor de kinderen van Aruba maken waar alle planten van Aruba groeien. Maar voor mij is dat organisatie meer voor de toeristen. Ik hoop dat de dingen die ik genoemd heb zullen komen.

MEISJE 10 JAAR

Pietje vrij

Mijn zusje en ik spelen altijd sprookjes. Als er kinderen bij ons spelen spelen wij meestal: trefbal, dood kan je ook zeggen. Dat is mijn lievelingsspel. Ik kan ook tennissen en paardrijden. Thuis spelen we ook verstoppertje. Er zijn goede verstopplaatsen. Ik hou ook veel van knutselen met boetseerklei. Ik kan mooie dingen mee maken.
Mijn moeder en vader zijn erg lief. Ik ben nergens verdrietig over. Alleen als ik mama over oma en opa hoort praten en dat ze sterven.
Zij zijn erg oud en ik wil niet dat zij sterven.
Op school speel ik met mijn vriendinnen tikkertje of trefbal. Soms ook pietje vrij. Mijn groep wint meestal. Want ik ben goed getraind en kies de beste groep.

MEISJE 11 JAAR

Muchanan di 4 te ku 6 aña ta konta ki sorto di wega nan ta gusta hunga, ku kiko nan ta gusta hasi kiko nan no ta gusta hasi den nan bida, kiko nan lo kier hasi pa sinti hopi kontento.

Mi gusta hunga wega di subi palo i subi kura. Den mondi mi ta hunga ku palo, bleki i kosnan ku mi ta haya ei nan. Mi no ta gusta tende hopi desordo, manera di hende ku ta pleita. Wel loke mi ta gusta hasi den mi bida ta loke mama pidi mi pa hasi. Mi ta sinti kontento ora di bai fiesta i baila te perde sinti.

Ami ku Risa ta gusta hunga wega di kaki skonde den e kas nobo ku mi tata ta traha. Tambe nos ta hunga dokter ku e popchinan barbie. Pero si mi no ta gusta wega di tirenan, pasobra mi ta soda mi man i mi ta hole fis. Na kas mi ta hunga ku mi ruman chikito Andreina. Mi no sa kiko mi hasi pa ta kontento.

Na kas mi ta gusta hunga wega di jacks, i di kore ront di kas. Mi gusta tambe hunga wega di mama ku papa. Mi no ta gusta wega di susha mi kurpa. Mi ta kontento si mama pone fiesta na kas. Nunka mama no a hasiele kada biaha papa ta pleita ku mama i fiesta no ta sigi mas.

Mi gusta hunga wega di karta ku mi mama, i wega ku mi popchinan. Mi no gusta hunga wega bruto, i tampoko bai sine. Tin biaha mi ta bai hunga ku e muchanan di e bisiña. Lo mi sinti hopi kontento si mi por a bisti bunita, mi ta kontento ora mi baila i hunga komedia.

Wega di kak'i tek ta dushi pa hunga. Na kas mi ta hunga ku mi traktor. Mi no tin ningun ruman pa hunga kune. Mi gusta yuda mi madushi ku obra di man. E ta traha ku kokolishi. Mi no gusta traha ku herment, nan por dal bo dede afó. Mi ta kontento ora mama konta storia, ta dushi mes.

Wega di kore bais mi ta gusta. Mi gusta hunga ku martíu, i klaba palo. Mi gusta bai kampa ku mi famia ta hopi dushi ombu. Mi no gusta kos dushi, manera mangel i bolo. Mi ta kontento ora mi ta den lama.

Mi ta hunga wega di dokter, basta ami mes ta e dokter. Mi gusta hunga ku mi kas di popchi. Mi tin kantidat di kosnan di hunga bestial. Den mi bida mi gusta hasi kuminda, pero mi mama no kier ainda pa hasi esei berdat na stóf. Wel mi ta hasi pa mi popchinan. Mi ta odia traha ku puzzel. Na kas mi tin 3 puzzel asina grandi, i bo tin ku rondia asina hopi, i mi ta kansa. Ora mama i papa hunga si ta dushi pasobra nan ta perde semper. Ami ta kaba tur dos puzzel i nan dos no a kaba un puzzel. Bestial no. Mi ta hopi kontento si mi por a bai ballet. Mama di mi warda te ora mi bira 7 aña.

Storianan kortiko di muchanan i Kombersashonnan di muchanan

Un mèki chikito a kana bai laga su mama, i e la perde den mondi grandi. El a yora, i grita asina duro te su kampana a kai.
Un baka a pasa bise: "Stop di yora asina mahos, bai kas". Un koneu a wak'e, holé i bai lage. Mas e mèki a grita. Despues un buriko a bin para banda di dje, grita asina duro. E meki a spanta asina hopi, saka un kareda i yega su kas.

Rina no kier lanta pa bai skol. Mama a yama hopi biaha. Papa a yega banda di Rini su kamai bisa: "Awo si lanta lihé bai baña prome mi perde sinti". Rina a saka un kareda skeiro djente, baña, bisti, paña, asina lihe te ku el a bist su sapatonan robes.
Ora el a yega skol muchanan a harié i bisa ku e ta Buchi Robes.

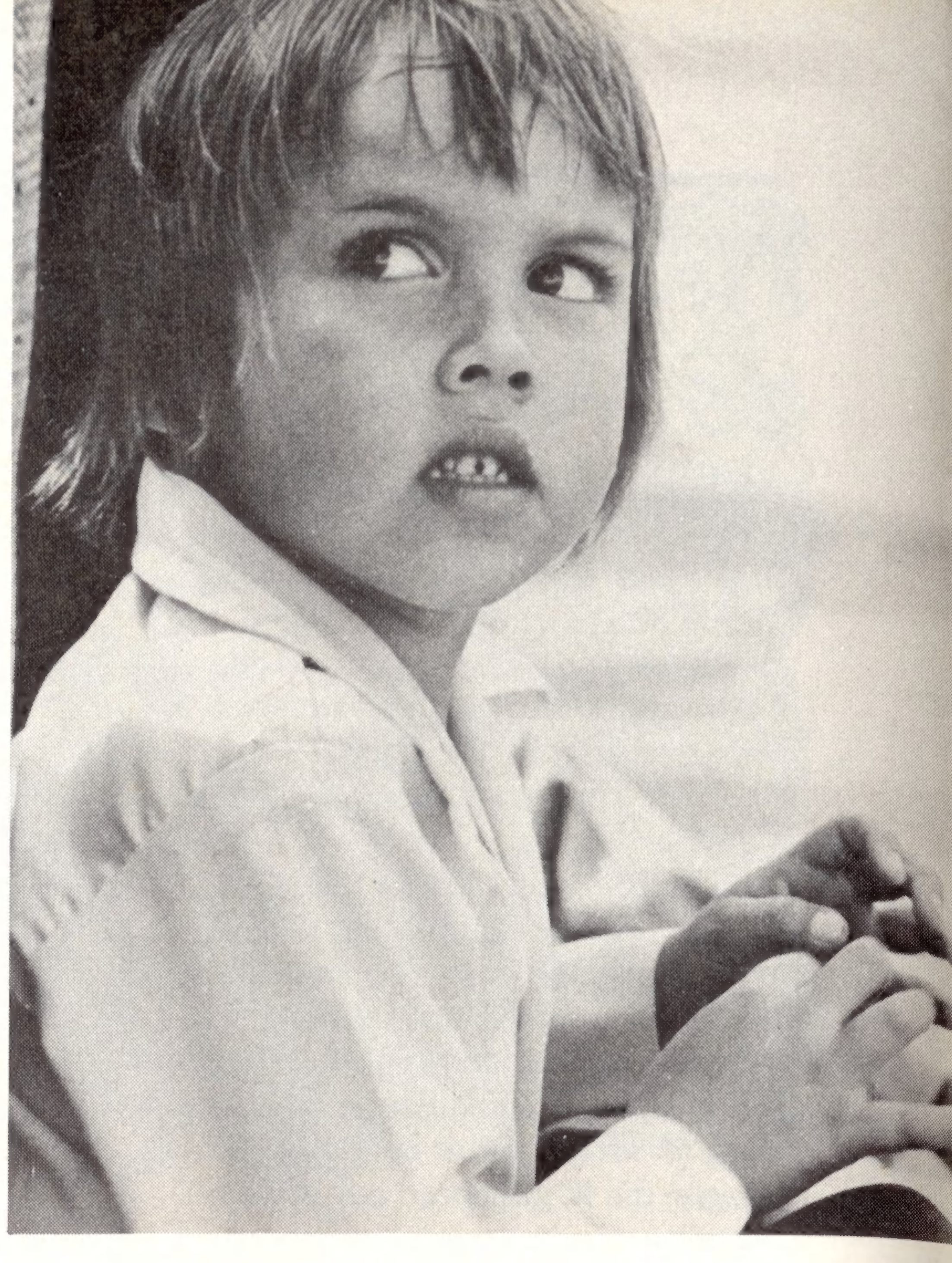

Ayera nos porko a haya gonchi. Su tétényan ta kologa. Ma puntra mi mama: "pakiko e porkonan no ta bisti brasiere?" Un otro mucha a kontesta: "Pero hende no mag di mustra nan tétényan, porko si"

Mi pushi tambe yama Carolina i e ta gusta bebe hopi lechi. Mi ta stimele hopi mes. Un dia el a bai kore tras di un lagadishi i el a kai den tuna. Ainda e tin un sumpina den su pia. E no kier pa mi sakele tampoko.

Bo sa tempo ku nos a bai kampa un djaka a bula riba mi mama. El a grita di spanto te kore drenta lama.

Ami si no ta gusta ora mi tata bini kas burachi, e ta kanta sin stop.

De rechten van de mens beginnen op de school

De rechten van de mens — een onderwerp dat de laatste tijd nog meer dan vroeger in diskussie is. Maar voor het kind op school, voor de gastarbeider, voor de gewone burger die allen hun problemen en pressies kennen in het dagelijke leven lijken die rechten van de mens een akelig abstrakt begrip, iets dat er wel is — of behoort te zijn — maar dat ver afstaat van de dagelijkse realiteit. In wezen gaat het om de menselijke waardigheid en dat is iets waarmee ieder van nabij te maken heeft. Ook zijn die rechten van de mens niet iets wat voor eens en altijd een soort hogere bescherming biedt, ze moeten kunnen veranderen al was het maar om steeds paraat te zijn tegenover nieuwe soorten bedreigingen. Daarom is steeds waakzaamheid nodig en tevens begrip voor de krachten die in de steeds veranderende samenleving aan het werk zijn.

Het onderwijs heeft hier een speciale verantwoordelijkheid en om daarbij te helpen heeft de Raad van Europa een beknopte handleiding uitgegeven die leerkrachten wenken geeft hoe na het lager onderwijs lessen kunnen worden gewijd aan de rechten van de mens. Het boekje zal voor het begin van het volgende schooljaar gereed zijn, schrijft André Dubray in Forum, het nieuwe blad van de Raad van Europa dat zowel Education and culture als Forward in Europa vervangt.

Een verdichtsel?

Dubray merkt op dat het er veel van heeft of hij een open deur intrapt door te beweren dat het een voorname taak van onderwijs en opvoeding is om het respect voor de mensenrechten te koesteren. Maar door principes plechtig voor te dragen en met idealistische welbespraaktheid te garneren kan men naar zijn smaak niet het feit wegwerken dat de scholen zeer weinig doen om het begrip rechten van de mens gestalte te geven ondanks de officiële aanbevelingen en ondanks de goede wil van vele onderwijskrachten. Scholen zijn geen wereldjes apart; ze leven midden tussen de tegenstellingen van de samenleving. Om te beginnen ondergaan de scholieren tal van tegengestelde invloeden van buitenaf, die van de massamedia in het bijzonder, waarvan de neiging om iedere mens voor te stellen als een wezen dat respect verdient vaak gering is. Zelfs kinderboeken zitten vol raciale cliché's die bepaald hun indruk achterlaten in de geest van het kind.

Maar het ernstigste is dat het kinderen onmogelijk kan ontgaan dat er een kloof gaapt tussen plechtige openbare verklaringen en de werkelijkheid van de wereld die ze binnenstappen. Ze ontdekken een massa verschillende aanvallen op de vrijheid, ze zien sociale en economische ongelijkheden en de onverzachte ellende in menige staat. Ze moeten zich wel gaan afvragen, als ze beroemde persoonlijkheden zo nobel over de rechten van de mens horen spreken, of het allemaal niet een verdichtsel is.

Het gevolg is een scepsis van vele leerlingen tegenover elke les die de rechten van de mens probeert toe te lichten. Het gevolg is dat voor leraren en onderwijzers zulke lessen eveneens zeer moeilijk worden.

Actieve benadering

Als men die dubbele moeilijkheid wil overwinnen is er maar een manier waarop de scholen hun rol kunnen vervullen op dit gebied zonder in het slop te raken: uitgaan van de dagelijkse werkelijkheid en van de reacties der leerlingen daarop. Dat was een der voornaamste conclusies van een colloquium over dit onderwerp dat in 1976 werd gehouden onder auspiciën van de Raad van Europa en waaraan niet alleen vertegenwoordigers deelnamen van organisaties van leraren en dergelijke maar ook middelbare scholieren uit Genève en Straatsburg.

Eigenlijk is er geen lesvak dat geen gelegenheid biedt aan te knopen bij de realiteit, maar geschiedenis, letterkunde, aardrijkskunde en biologie lijken de beste kansen te bieden. Een actieve en stimulerende benadering van onderwerpen door ze in groepsverband te bestuderen, actuele situaties te analyseren en vergelijkingsmateriaal bijeen te brengen kan met exposities van de werkstukken en bijvoorbeeld debatten over boeken of films ingebracht worden in alle lessen die met feitelijke gegegens te maken hebben. Zulke gegevens kunnen van allerlei aard zijn: de historische ontwikkeling van de strijd voor diverse rechten en vrijheden, de oorsprong van volksgroepen, de voosheid van rassenvooroordeel, enz. enz.

Eisen aan schoolmilieu

Dit alles heeft niet veel zin als het schoolmilieu zelf ook niet dergelijke lessen stimuleert, anders ontstaan opnieuw tegenstrijdigheden. Het schoolsysteem moet vrij zijn van welke discriminatie ook zodat ieder gelijke studiekansen heeft. Het sociale leven op de school moet ook zo zijn dat de volwassenen van de toekomst leren hun rechten uit te oefenen en te zelfder tijd de rechten van anderen te erkennen. Vervolgens moet het mogelijk zijn echte verantwoordelijkheden te dragen ten opzichte van de hele schoolgemeenschap bijvoorbeeld bij activiteiten binnen het verband van de school, waarbij de nadruk komt te liggen op het ervaren hoe principes en de praktijk met elkaar in relatie staan. De ervaringen die met dit soort experimenten is opgedaan in heel Frankrijk — schoolcoöperaties en socio-educatieve centra — tonen dat de idee zeker niet utopisch is. Een niet te loochenen hindernis kan zijn dat leerkrachten die op school aspecten der mensenrechten aan de orde stellen zelf het slachtoffer worden van onverdraagzaamheid en vooroordeel van personen buiten de school. Het is daarom een eerste voorwaarde dat leraren garanties krijgen voor hun onafhankelijkheid. Zonder zulke garanties zal het hun niet mogelijk zijn hun leerlingen onafhankelijke volwassenen te laten worden die hun rechten op een verantwoorde wijze uitoefenen met respect voor de rechten van anderen. Voor henzelf geldt dan evenwel de plicht zich niet te gedragen als spreekbuis voor een of andere ideologie — hun rol vereist dat ze hun leerlingen aanmoedigen niet na te praten maar een bewuste keus te maken.

UNESCO FEATURES

GRAWATA

Elekshon '79: Eman-sipashon.

●

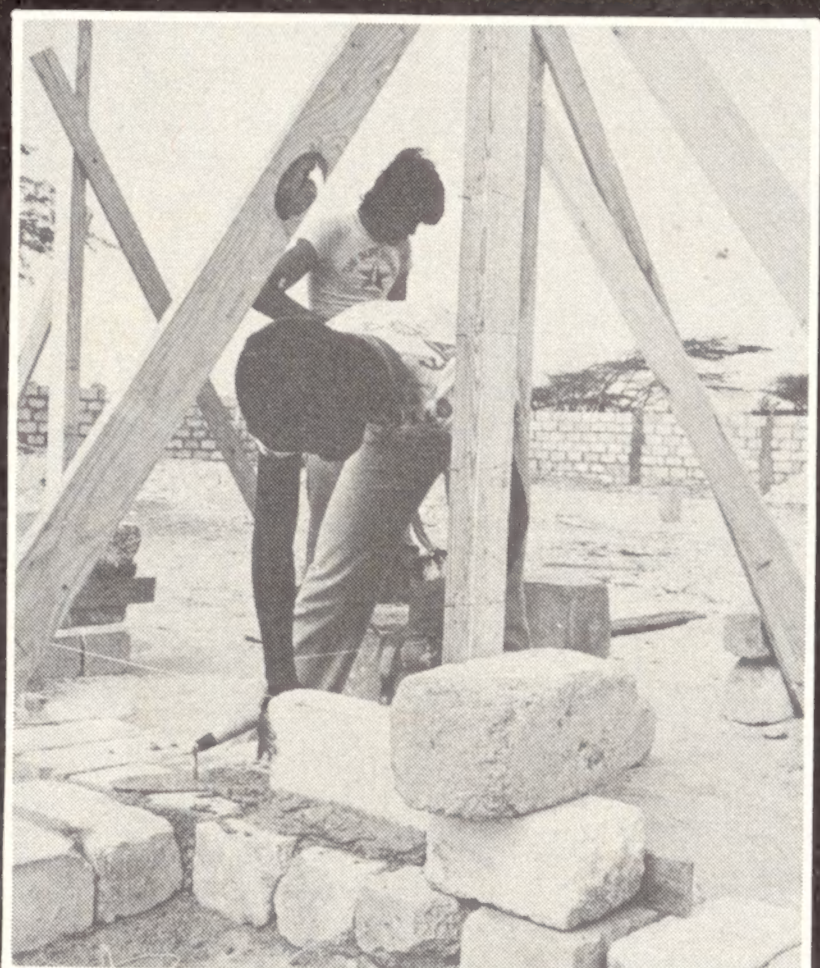
25 april '79: Desishon final.
6 juli '79: Desishon final na marcha.
18 maart '81: Independensia final.
19 maart '81: Independensia final na marcha.
Elekshon '83: Independencia se marchó.

●

Na Korsou nos tin MAN.
Na Boneiro nos tin ruMAN.
Na Aruba nos tin eMAN.
Tur ta den politika i ta pidi bo duna un MAN.
Despues nan ta laba MAN.

●

EVOLUSHON DI T.A.V.
Prome: Kompania di naño.
Despues: Werk voor straf.
Awor: T.A.V. (Tijdelijke Arbeidsvoorning).
Futuro: L.A.V. (Levenslange Arbeidsvoorziening).
T.A.V.: Traha A Veces.

VIVO DIREKTO VIA SATELITE
Ta transmiti Radio Filter.
Atenshon pa un partisipashon di morto.
A fayese frustantemente nos kompañero Filtreto. E no por a soporta mas e kantidat di frusto ku tabata sali for di e pipanan di WEB i despues di a lucha duro, a sukumbi tapa bow di un kapa inmenso di frusto.
Esaki ta viktima no. 348 di e teribel malesa Frustitis Spokitis.
E pregunta ta: Kua lo ta e proximo viktima? Kuanto mas lo sigi?

●

EFRAIMPJE
Efraimpje mester tin algo kune.
Dia e tabata ministro e no a hasi nada.
Komo hefe di AVD pio.
Komo kandidato di baina el a haya poko voto.
Pero . . . meneer ta haya puesto halto atrobe riba lista, meneer ta bira diputado.
Konchale Efraimpje abo si tin un bon angel wardador, ku ta kuidabo hopi bon mes. Boso'n ta haya?

ABONNEMENT

Geachte lezer,

Als u zich wilt abonneren op Skol i Komunidat, vul dan onderstaand formulier in en stuur het zo snel mogelijk naar het volgende adres:

SKOL I KOMUNIDAT, REAMURSTRAAT 2, ORANJESTAD, ARUBA, NED. ANT.

Wij verzoeken u uw check samen met het formulier te versturen.
Ook kunt u het geld storten op onze bankrekening: A.B.N. nr. 31.47.886.

JA. Ik wil mij abonneren op het maandblad Skol i Komunidat voor de prijs van:

☐ *Antillen:* *NAf. 12,50 per 10 nummers*
☐ *Nederland:* *NAf. 16,— per 10 nummers*
☐ *Overige landen:* *NAf. 17,— per 10 nummers*

(a.u.b. aankruisen wat op u van toepassing is).

NAAM: ....

ADRES: ....

....

Gelijktijdig ☐ *stuur ik een check*
☐ *stort ik het bedrag op uw bankrekening.*

Handtekening ....

ABONO

Kerido lektor,

Si bo ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat, yena e formulario aki bou i mandé mas pronto posibel pa nos na e sigiente adres:

SKOL I KOMUNIDAT, REAMURSTRAAT 2, ORANJESTAD, ARUBA.

Nos ta suplikabo pa manda bo check huntu ku e formulario.
Tambe ta posibel pa depositá e suma riba nos kuenta bankario: A.B.N. nr. 31.47.886.

Si, mi ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat pa e prèis di:

☐ *Antiyas:* *NAf. 12,50 pa 10 numero*
☐ *Hulanda:* *NAf. 16,— pa 10 numero*
☐ *Otro paisnan:* *NAf. 17,— pa 10 numero*

(Por fabor, marke un x den loke ta aplikable pa bo).

NOMBER: ....

ADRES: ....

....

Adhuntu mi ta ☐ *manda un check*
☐ *depositá e suma riba boso kuenta bankario*

Firma ....

Mariska

EMANSTRAAT 39
NASSAUSTRAAT 78
PLAZA SHOPPING CENTER

Sfeervol en modern van opzet

Fantastische kollektie leesboeken
Bijna alles voor school en kantoor

plus onze Discobar
voor de muziekliefhebbers
Klassieke elpees en cassettes

en de koffie is GRATIS

CASA COMERCIAL ARUBA

Ta ofrece e surtido di muebles mas bunita
y mas economico di Aruba.
Bin mira y convense bo mes!

•

Pa tur sorto di matras di calidad na prijsnan
increiblemente abao:

SLEEP COMFORT MATTRESS COMPANY

Nos ta busca bo matras bieuw, furé
y trecé back den un dia.

•

Bishita nos showroom na Druivenstraat 2
of yama telefon 4405-2709.

B.F. GOODRICH AUTOBANDEN
PETTER GENERATORS
BOUWMATERIALEN
GEREEDSCHAP
KANTOO
EN SCH

Cempro - Technica n.v.

L. G. SMITHBOULEVARD 124
TEL. 2444 - 2861 - 4199

Abonneer op
Nederlandse tijdschriften
bij uw distributeur

Berlinski's

Het bespaart u een hoop tijd en moeite wanneer u voor uw school-benodigdheden eerst gaat kijken bij:

ARUBA BOEKHANDEL

ARUBA POST

LANCER

Celeste **een ekonomische, elegante auto**

Celeste twee-deurs met "hatch-back" maakt u het leven gemakkelijker. Uw comfort, veiligheid en geriefelijkheid in de Celeste is gegarandeerd. Verkrijgbaar bij:

VIANA & NAMCO

